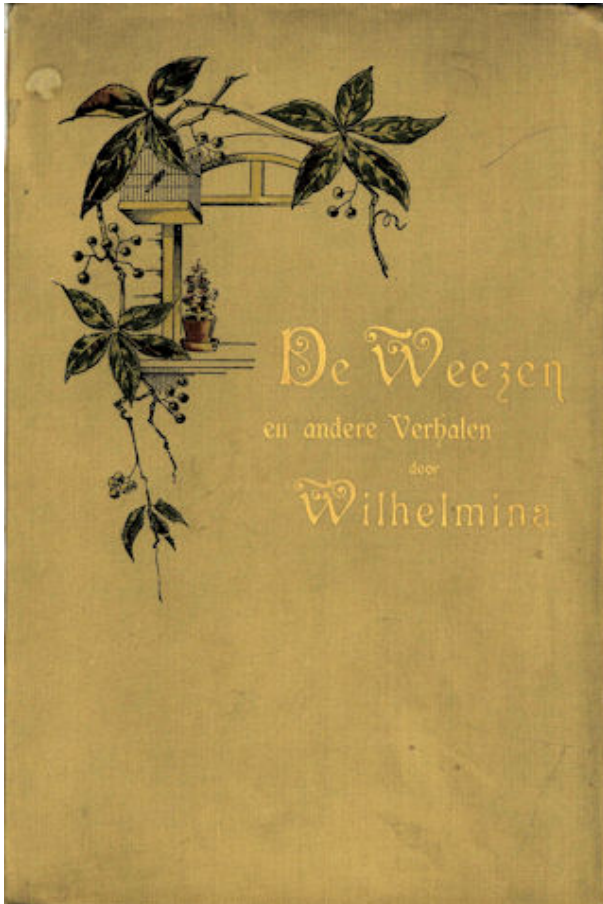

Zondagsschoolboekje

Titel: De weezen en andere verhalen

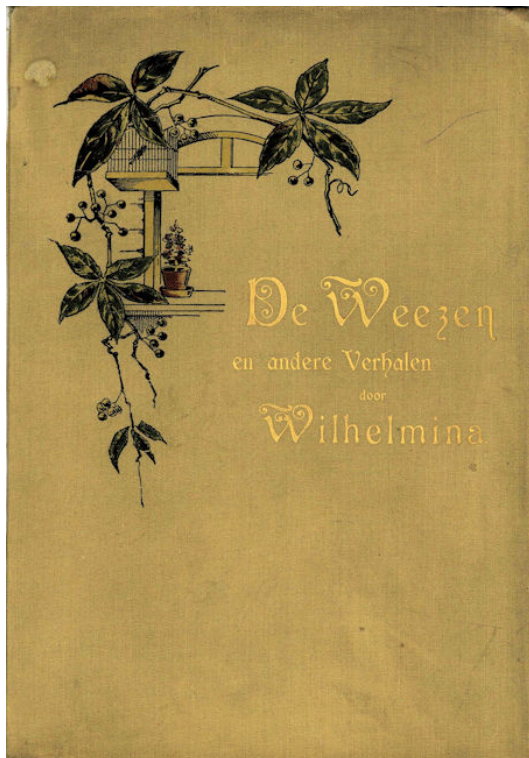
Auteur: Wilhelmina

Illustrator:

Uitgever: A.W. Sijthoff, Leiden

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1899

DE WEEZEN
*
ANDERE VERHALEN.

DE WEEZEN

EN
ANDERE VERHALEN

DOOR
WILHELMINA.

LEIDEN. — A. W. SIJTHOFF.

DE WEEZEN.

„Vader, Jan van den timmerman gaat in de volgende week van school af; hij wil matroos worden.”

„Zoo, Willem, en vinden zijne ouders dat goed?”

„Ja wel, vader; eergisteren was ik weer na schooltijd met hem mee naar huis gegaan, en toen werd er over gesproken; zijn vader had er niet tegen, maar u kan wel denken, dat zijne moeder er nogal erg tegen opziet. Toch zeide zij, dat zij Jan niet terug zou houden, indien hij volstrekt geen zin had, om in het dorp een ambacht te leeren. Nu, ik kan mij best verbeelden, dat hij liever naar zee gaat; ik zou ook niets liever doen, en als u er niet tegen hadt, wist ik wel, wat ik deed!”

„Zoudt ge dan ook matroos willen worden, Willem?”

„Nu ja, vader, eerst kajuitsjongen, dan matroos; maar

ik zou denken, dat ik het misschien nog wel een beetje verder kon brengen op den duur; ik zou wel stuurman willen worden.”

„Dat gaat zoo gemakkelijk niet, mijn jongen; daarvoor valt nogal veel te leeren, weet gij dat wel?”

„Ja wel, vader; maar u weet wel, dat ik bijzonder veel van rekenen houd; en dat de ondermeester mij alles geeft in de algebra; en ik heb wel gehoord, dat die er bij noodig is.”

„Nu, jongen, ik zal er eens met uwe moeder over spreken; ik heb nu geen tijd meer en gij moet naar school.”

Dit gesprek had plaats tusschen den zadelmaker Ermeling en zijn zoon. De goede man had liever gezien, dat Willem hem in zijn vak was opgevolgd; maar hij begreep toch ook, dat hij den jongen geen ambacht mocht opdringen. Toen dien avond zijn werk was afgelopen, deelde hij aan zijne vrouw het gesprokene tusschen hem en Willem mee. De mededeeling kwam haar zoo onverwacht niet voor als vader gedacht had. Menigmaal, als vader aan het werk was, had Willem met zijne moeder over zijn lievelingsplan gesproken, en zij had dan telkens weer allerlei avonturen moesten vertellen, welke zijn grootvader in zijne jeugd als stuurman beleefd had.

Vrouw Ermeling was voor hare beide kinderen, Willem en Klaartje, eene liefderlijke, verstandige moeder. Zij had in hare jeugd niet veel voorspoed gehad en de ouder-

lijke zorg niet lang genoten. Als kantwerkster had zij reeds vroeg in haar eigen onderhoud moeten voorzien, totdat zij met den zadelmaker Ermeling was getrouwd. Hare ouders hadden in den beginne voorspoedige dagen beleefd, en in hare kinderjaren had zij nooit vermoed, dat zij later als meisje aanhoudend zou moeten arbeiden, om te kunnen leven. De gedachte aan die eerste welvaart, aan dien lateren tegenspoed, was haar bestendig bijgebleven, en bij de opvoeding van hare kinderen maakte zij zich de lessen van den tegenspoed ten nutte.

Zij had hare kinderen innig lief, en die liefde maakte haar altijd op hun voortdurend welzijn bedacht. Zij leerde hun al vroeg de spreuk onzer voorvaders, bidden en werken, in beoefening brengen. Gaarne gunde zij haar lievelingen hun kinderlijk genot en hunne kinderlijke spelen, maar toch wist zij hen reeds vroeg van de noodzakelijkheid te doordringen, om te leeren, wat hun, als zij ouder waren, te pas kon komen. En daar zij hen nooit tot geregelde bezigheid aanzette, zonder hun een goed deel van den dag voor hunne uitspanning toe te staan, vond zij in Willem en Klaartje gewillige, vlijtige, vroolijke kinderen.

Beiden bezochten dagelijks des voor- en namiddags de dorpsschool. Des avonds zaten zij meestal gezellig bij elkander; vader had dan een knutselwerkje bij de hand, moeder vertelde het een of ander, Willem knoopte netten,

indien hij geen schoolwerk had, en Klaartje kreeg onder-richt in breien en naaien en wanneer zij een stuk netjes had afgemaakt, leerde moeder haar het kantwerken, waarnaar zij altijd zoo verlangd had.

Ermeling had er dien dag nogal tegen opgezien, zijne vrouw met de beroepskeuze van hun eenigen zoon bekend te maken; hij wist, welk een offer het voor de goede vrouw zou zijn, den aardigen, flinken jongen te moeten missen, en hem aan al het wisselvallige van het zeeleven blootgesteld te zien. Maar vrouw Ermeling verzwaarde haar man zijne taak niet; zij antwoordde terstond, dat zij den lust van Willem, om zeeman te worden, al dikwijls had opgemerkt. „Ik kan niet ontkennen, dat het mij hard zal vallen,” sprak zij, „maar wij hebben den jongen altijd geleerd, op Gods wakende voorzienigheid te vertrouwen, waar en in welke omstandigheden wij ons bevinden; wij mogen dus niet door eene klein-hartige vrees de lessen, die wij hem gaven, weerspreken. Indien hij bij u op den winkel kwam, zou het, nu hij dertien jaar is, tijd worden; wij moesten hem, dunkt mij, nog dezen winter laten leeren, wat hem het meest in zijn vak te pas kan komen. Tegen het voorjaar moet hij dan zijne eerste reis ondernemen. Zijn vertrek zal eene groote stilte veroorzaken, maar gelukkig beleven wij veel vreugde aan Klaartje; zij is nu ruim veertien jaar, en zoo handig in alles wat zij doet, dat het een lust is om te zien. En — lieve man, door de verdere

5

opvoeding van Klaartje als anderszins, zullen wij afleiding hebben in de smart over zijn vertrek."

Willem kreeg dien winter les in de stuurmanskunst; en maar al te spoedig was de tijd van zijn vertrek gekomen. Zijn vader was met hem naar een groot reederskantoor te Rotterdam gegaan; hij had de belofte tot plaatsing van zijn zoon ontvangen, en moest Willem als kajuitsjongen worden aangemonsterd. Het schip, waarop hij zijne eerste zeereis ondernemen zou, was naar Australië bestemd; zijne ouders hadden wel liever bij die eerste scheiding het uitzicht gehad, hem binnen het jaar terug te zien, maar de kapitein van de „Anna Maria" stond bekend als een knap zeeman en een welwillend mensch; zij moesten zich daarom de grotere reis getroosten.

En zoo verliet Willem het ouderlijk huis. De arme jongen was diep bedroefd, toen hij van zijne ouders en zijne lieve Klara afscheid nemen moest. „Ik zal ieder uur aan u denken, beste vader en moeder," zeide hij, „en aan u ook, Klaar! Ik zal voor u allen wat meebrengen: een grooten kamerbezem voor moeder; vader krijgt lekkere sigaren, en Klaartje van die mooie gekleurde zijde, die ik wel eens van moeder gezien heb, en die grootvader haar heeft meegebracht, om er mee te borduren. Wees nu maar niet zoo bedroefd, moe; kom, Klaar, hou je goed; ik zal braaf oppassen, vader, om gauw vooruit te komen."

Daar kwam de diligence aan; Willem klom er in, en

6

hevig aangedaan staarden zijne ouders en zuster hem na. Weinig dachten die ouders, dat zij hun lieveling hier op aarde voor het laatst gezien hadden; toch was het, of met het vertrek van den geliefden zoon de vreugde uit het huis verdwenen was, al troostten zij zich met het vooruitzicht, hem binnen den tijd van twee jaren sterk en kloek weer te omhelzen.

Op zekeren dag zaten moeder en dochter als naar gewoonte ijverig te naaien voor de luiermant, toen Ermeling vroeger dan anders uit zijne werkplaats in de huiskamer trad.

„Wat scheelt er aan? Gij ziet zoo bleek, Andries," sprak zijne vrouw, en het antwoord op hare vraag maakte haar nog ongeruster dan zijn bleek gelaat. „Ik heb eene hevige pijn in de zijde; ik denk, dat het gevatte kou zal zijn; maak u niet al te ongerust; ik zal maar naar bed gaan; gij moest eene pap voor mij koken, dan is het morgen misschien weer beter."

De vlugge Klara was onder het spreken van haar vader reeds opgestaan, om alles bij de hand te halen, wat er noodig was. Binnen den tijd van een kwartier had zij de pap gekookt, en haar vader gevoelde in het eerst eenige verlichting door de aangebrachte warmte. Die beterschap was evenwel van korten duur; de pijn nam toe en de ademhaling werd moeilijker; moeder en dochter durfden het niet langer aanzien, zonder de hulp van den dokter in te roepen.

7

Klara liep er heen, zoo snel als het haar mogelijk was; de onrust en de angst gaven haar vleugelen. De geneesheer liet zich niet lang wachten; hij schreef het noodige voor, vermaande tot bedaardheid, en beloofde, dien avond nog eens terug te komen. Op de vraag van vrouw Ermeling, of er dan gevaar bij was, haalde de goede man de schouders op. Hij wist nog niet wat het worden wilde.

Zoo brachten zij drie dagen aan het ziekbed van den geliefden man en vader door. Uitgeput van het langdurige waken, was vrouw Ermeling even in een armstoel ingesluimerd, terwijl Klaartje voor het bed van vader op zijne minste wenken bleef letten. De vrees van den dokter, reeds bij zijn eerste bezoek, was bewaarheid geworden: Ermeling lag aan eene gevaarlijke pleuris. Al de liefde en zorg der zijnen vermochten niet, hem in het leven te behouden; hij bezweek reeds den vierden dag, en had nauwelijks met eenige afgebroken woorden vrouw en kind kunnen vaarwelzeggen.

Daar stond de diep bedroefde weduwe aan het sterfbed van hem, die haar meer dan het leven dierbaar was. De ziekte was van zoo korten duur, de dood zoo plotseling geweest, dat alles haar een benauwde droom scheen. Klara, zeve zoo veel lijdende onder haar bitter verlies, deed al wat zij kon, om hare moeder te troosten; zij smeekte haar, toch bedaard te zijn en rust te nemen, want de gedachte aan de mogelijkheid, ook

8

hare lieve moeder te verliezen, was haar onuitstaanbaar.

Het geheele dorp nam deel in het treurige sterfgeval; het oppassende gezin was overal geacht en bemind. Het ontbrak de arme weduwe dan ook niet aan vriendelijk troostende toespreek: de geestelijke van het dorp kwam telkens aanloopen, de dokter en zijne vrouw bewezen haar alle mogelijke hulp en stonden haar bij met goeden raad.

De begrafenis was afgelopen en in zwaren rouw gekleed zaten vrouw Ermeling en Klara stil bij elkander; zij spraken over den geliefden doode, over den armen Willem, die wel niet denken zou, welk eene droevige tehuiskomst hem wachtte, terwijl zij zich steeds met eenige kledingstukken te naaien onledig hielden. De zaken van den overledene werden vooreerst waargenomen door een meesterknecht, een bekwaam en eerlijk jongmensch, die bij Ermeling zijne opleiding genoten had. Zij waren altijd spaarzaam en vlijtig geweest, en bij al hare smart had de arme weduwe althans nog den troost, dat zij niet geheel hulpeloos of zonder middel tot bestaan achterbleef.

Vijf weken na den dood van haar man schonk de arme verlaten vrouw het leven aan een dochtertje. Wat was er nu geworden van al de blijdschap, welke de ouders zich hadden voorgesteld bij de geboorte van eene dochter? Met weemoedige oogen zag de arme vrouw

het teedere wicht aan, en in het gevoel van hare zwakte, door al wat zij geleden had, bad zij haar hemelschen Vader, haar leven te sparen voor hare kinderen; haar hart brak bijna, wanneer zij er aan dacht, dat zij aan Klara al de zorg en de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van de jonggeborene zou moeten overlaten.

Intusschen herstelde zij aanvankelijk; zij zelve hield het kindje ten doop, en het scheen, alsof er weder kalme, gelukkige dagen voor moeder en dochter waren weggelegd. Beiden zagen met genot de snelle ontwikkeling van de kleine; zij hadden het wichtje zoo onuitsprekelijk lief, en de dood van haar vader scheen Klara op eens al den ernst van den volwassen leeftijd gegeven te hebben. Zij gevoelde zoo geheel het verlies van hare arme moeder, en was zoo doordrongen van de begeerte, om door hare liefde en hulp haar dat gemis te helpen dragen, dat zij, zoo jong nog, voor hare moeder vriendin en dochter tevens werd.

En wel had de arme vrouw behoefte aan dien steun. Zij bleef zwak en kwijnend; telkens openbaarde zich een droge hoest, die maar niet voor de aangewende middelen wilde wijken. Het bleek weldra, dat hare krachten meer en meer afnamen; reeds moest Klara des nachts de zorg voor het lieve zusje op zich nemen, en gevoelde zich daardoor nog inniger aan het kind gehecht.

Hoe groot kan het verschil niet zijn tusschen meisjes

van denzelfden leeftijd! Hoe velen hebben reeds den ouderdom van veertien of vijftien jaren bereikt, en genieten nog onbekommerd al de blijdschap der jeugd. Niets ontwikkelt zoo spoedig als eene groote smart en het besef van eene dagelijks wederkeerende verantwoordelijkheid.

Zacht, liefdevol en verstandig bewoog zich Klara in de moederlijke woning; zij wist voor alles te zorgen en de geringste wenschen harer moeder te voorkomen, die nu reeds te zwak geworden was om haar stoel te verlaten, en verpleegde de kleine met een opgeruimd gelaat. Zij vond in de lieve woorden, waarmede hare moeder hare zorg beloofde, de grootste voldoening; ook was zij niet ongevoelig voor den lof en de goedkeuring van al de vrienden, die van tijd tot tijd de zieke weduwe kwamen bezoeken.

Algemeen was de achting, die zij in het dorp genoot; hare vriendinnetjes toonden haar om het haarst, hoe hoog zij tegen haar opzagen, en boden haar telkens hulp aan; ieder bejverde zich haar van dienst te zijn, en men had sinds lang opgehouden, haar te beschouwen als een kind, dat zelf nog verzorging en opvoeding behoefde.

Klara zou zich aldus in het bewustzijn van trouwe plichtsbetrachting gelukkig hebben geacht, indien de toenemende verzwakking harer moeder haar niet het ergste had doen vreezen. Angstig zag zij den tijd tege-

moet, waarop zij alleen zou staan op aarde: hare ouders in het graf, haar broeder ver weg en de kleine in de wieg nog zoo hulpeloos, geheel afhankelijk van hare zusterlijke liefde! Menigmaal bad zij den algoeden God om kracht, indien Hij haar zoo zwaar mocht beproeven, en smeekte om het behoud eener moeder, die nog zoo noode kon worden gemist.

Maar de tijd zou weldra daar zijn, dat zij om het leven der lieve moeder niet meer bidden kon. Hevige hoestbuien en bensaauwheid op de borst maakten een einde aan het dierbare leven.

Met schreiende oogen stond daar de lieve, verlaten dochter aan het ziekbed harer moeder. Wel was zij omringd door deelnemende vrienden; maar, ach, als het avond werd, keerden die allen naar hunne eigen betrekkingen weder, en zij bleef alleen! Gelukkig voor haar vond zij al spoedig eenige afleiding van hare smart in de zorg voor de kleine Anna; het kind was thans acht maanden oud, en wist reeds zuster Klaartje door een vriendelijk lachje of vroolijk gekraai te verwelkomen, wanneer deze bij haar wiegje kwam.

Vrouw Ermeling had eenige weken vóór haar overlijden met den dokter veel over den verlaten toestand van Klara gesproken, en daarbij den wensch geuit, dat hij de voogdij over de kinderen op zich zou nemen. Zij waren overeengekomen, dat huis en winkel zouden worden verkocht, en Klara met haar zusje eene kleinere

woning zou betrekken; daar zou zij den broeder afwachten, opdat deze bij zijne terugkomst althans een tehuis zou vinden.

Ware Klaartje niet ver boven hare jaren in verstand en bedaard overleg ontwikkeld geweest, dan hadden de kinderen bij vreemden besteed moeten worden; maar nu was het nog een troost voor de arme moeder, dat de kinderen bij eikander zouden blijven, en de kleine Anna even liefderijk zou opgevoerd worden als tot nu toe. De dokter had beloofd, voor alles te zorgen, het belang van de arme weezen te behartigen en met zijne vrouw een wakend oog te houden over de beide meisjes.

Zoo betrok Klara het kleine huisje. Het afscheid van de ouderlijke woning, waar zij zooveel had liefgehad en zooveel had verloren, viel haar bitter zwaar. Ook smartte haar het denkbeeld, dat zooveel van de oude omgeving in vreemde handen moest overgaan; want het huisje, waarin zij nu woonde, bestond slechts uit één redelijk groot vertrek, dat tevens tot keuken diende, en een paar kleine afgeschoten kamertjes op den zolder, en kon dus al het huisraad niet bevatten.

De opbrengst van huis en winkel en overtollige meubelen werd door den dokter bestuurd. Door de ziekte en de begrafenis van vrouw Ermeling waren de spaarpenningen van den zadelmaker merklijk verminderd; en daar Klaartje een handig meisje was, door hare moeder grondig onderwezen in linnen- en wollennaaien, stelde de

dokter haar voor, zich daarmee bezig te houden, voor zoover de verpleging van haar zusje het haar toeliet, ten einde het kleine kapitaal met de opbrengst van haar arbeid te vergrooten. De goede, belangstellende man ging zelf naar de aanzienlijkste bewoners van het dorp, om hen met dit plan van Klaartje bekend te maken, en hun te verzoeken, haar zooveel mogelijk van naaiwerk te voorzien.

Klaartje gevoelde eene soort van verlichting, toen zij den eersten nacht in het vreemde huis had doorgebracht. Haar zusje was dien nacht zeer rustig geweest; zijzeive had, uitgeput van al de aandoeningen en vermoeienissen van den vorigen dag, een verkwikkenden slaap genoten, en dankbaar en vertrouwend deed zij haar morgengebed.

Ik behoef u niet te zeggen, dat Klaartje al aanstonds genoeg te doen vond. Toen zij de kleine Anna, haar oogappel, een weinig overeind had gezet in haar wiegje, en het kind een of ander speelgoed, of een stukje brood, in de handjes had gegeven, begon zij vuur aan te leggen en den vloer te vegen; daarna maakte zij haar ontbijt en de pap voor haar zusje klaar, en toen zij met dat alles gereed was, nam zij de kleine uit de wieg en waschte en kleedde haar met echt moederlijke zorg. Dat het daarbij niet aan kusjes en liefkoozingen ontbrak, zult gij licht begrijpen, en zoo vond onze dokter de beide zusters op den eersten morgen, toen hij haar kwam bezoeken. De goede man had aan vrouw Ermeling be-

grootste genot vond zij in de verpleging van de kleine; het kind begon nu reeds aardig te loopen en te praten. Klara kreeg zooveel naaiwerk als zij afkon, en was altijd blij, wanneer haar vriend, de dokter, en later op den dag meestal ook zijne vrouw, haar huisje binnen-traden. Dan kon zij praten over deze of gene nieuwe aardigheid van haar pleegkind, over de aanstaande tehuis-komst van haar broeder, en allerlei kleine belangen.

Het zwaarste vielen haar de eenzame avonden; dan had zij zoo ruimschoots gelegenheid om het verledene te herdenken; dan schreide zij wel eens om het gemis van hare lieve ouders, maar eindigde toch altijd met haar troost te zoeken in het gebed, en haar God te danken voor Zijne zichtbare ondersteuning bij hare moeilijke taak. Zoo was Anna nu reeds anderhalf jaar oud; het was het liefste, aanvalligste kind, dat men zich denken kan, en Klara werd wel voor hare liefde jegens het arme weesje beloond, wanneer de kleine hare mollige armpjes om haar hals sloeg en „Kaje-zus“ met liefkoozingen overlaadde.

Binnen den tijd van twee maanden werd het schip, waarmee haar broeder Willem thuis moest komen, verwacht. Dagelijks werden de zeetijdingen in de couranten door den dokter nagezien, en hij was er reeds op bedacht, hoe hij op de meest voorzichtige wijze den armen jongen met het verlies zijner ouders bekend zou maken. „Gij moest naar Rotterdam gaan. zoodra het schip daar

loofd, hare kinderen dagelijks te gaan zien, en, getrouw aan zijn woord, kwam hij elken morgen, eer hij zijne patiënten bezoekt.

Toen de kleine gereed was, werd zij in den tafelstoel gezet, en Klaartje begon het ontbijt af te wasschen en weg te bergen; daarna kleedde zij zich en wachtte de komst af van haar vriendinnetje, Maria Meijer, die haar, met toestemming van hare ouders, dagelijks om dien tijd kwam opzoeken, om te hooren, of er boodschappen te doen waren, of die kleine bezigheden te verrichten, waardoor Klara genoodzaakt zou geweest zijn haar zusje alleen te laten, hetgeen zij voor geen geld zou hebben durven doen. Een groot gedeelte van den voormiddag werd nog slapende door de kleine doorgebracht; toen had Klaartje gelegenheid voor zich zelve of, zoodra zij werk had, ook voor anderen te naaien en voor het eten te zorgen. Toen de kleine wakker werd en hare pap genuttigd had, zette Klara haar in het wagentje, om haar de buitenlucht te doen genieten. Terwijl zij haar eenvoudig middagmaal hield, kwam de kleine in de wieg of in den tafelstoel, totdat alles weer afgewasschen en behoorlijk weggeborgen was. Daarna nam zij het kind weer bij zich, speelde er mede tot het tijd was om het te slapen te leggen, en toen hare lieveling rustig was ingesluimerd, zette zij zich weder vijftig aan haar werk.

Zoo verliep de eerste dag, en nagenoeg op dezelfde wijze al hare dagen, verscheidene maanden lang. Haar

binnen komt,” zeide zijne vrouw: „het zou al te erg zijn, indien Willem hier onverwachts voor den zadel-makerswinkel stond; dat moeten wij voorkomen.”

Dit plan werd door den dokter goedgekeurd en aan Klaartje medegedeeld. Dankbaar nam zij ook dezen liefde-dienst van hare vrienden aan, en gaf zich intusschen dagelijks moeite, om de kleine Anna te leeren zeggen: „dag, broer Wim, zoete Wim!” en al maakte nu het kleine ding het „broer” tot „boe”, toch waren het voor de ooren van Klaartje-zus verstaanbare en welluidende woorden. Eindelijk las men in de Nieuwe Rotterdamsche Courant, dat de „Anna Maria, kapitein Grasmus”, was binnengekomen.

Hoe klopte het hart van den jongen zeeman van blijde en toch zoo hoog gespannen verwachting bij het naderen van de vaderlandsche kust. In twee geheele jaren had hij niets van allen, die hem dierbaar waren, gehoord. Zouden zij allen nog leven? Zou hij, behalve de speelgenoot zijner kindsheid, nog een broertje of zusje vinden? Zou alles in het dorp nog hetzelfde zijn als toen hij het verlaten had? O, waren wij nu maar binnen!! En dan nog afgemonsterd worden, en dan — ja, dan me! zijne kist op de diligence, die hem binnen een paar uren in zijn dorp zou brengen. Willem telde bijna de minuten.

Eindelijk — zij zijn er! Ieder had druk werk; en gelukkig voor hem: hij werd door kapitein en stuurliu

nu hier dan daar heengezonden; nu eens moest hij iets aanbrengen, dan weer wegbergen, boodschappen overbrengen, de kajuit opknappen, koffie zetten en wat al niet meer. Het was avond geworden; den volgenden morgen zou hij verlof bekomen om het schip te verlaten; o, hoe verlangde hij, dat de nacht voorbij was! Dat ging evenwel spoedig genoeg, want onze Willem bracht hem slapende door.

Reeds vroeg was hij op het dek en stond om zich heen te kijken, of hij ook bekende gezichten zien zou. Daar meende hij een bekende uit zijn dorp te ontdekken; het was de dokter. „Wat zou die hier doen?” dacht Willem; maar geen bang voorgevoel kweelde hem; hij gevoelde enkel blijdschap bij het weerzien van een oud vriend. „De dokter komt op het schip; wat zou dat beduiden?” en met de woorden: „Dag, dokter! is thuis alles wel?” zijde hij hem tegemoet. „Goeden dag, beste jongen; dag, Willem!” antwoordde de dokter, hem de hand reikende; „ik heb groote haast, jongen, ik moet terstond uw kapitein spreken. Ga vragen, of hij mij te woord kan staan.”

‘t Is licht te begrijpen, dat het met die groote haast niet ernstig gemeend was, maar dat de dokter die enkel voorwendde, opdat hij op de vraag van Willem: „is thuis alles wel?” niet zou behoeven te antwoorden. De kapitein keek wel een weinig vreemd op, maar was toch bereid den dokter bij zich in de kajuit te ontvangen.

Bij deze vraag waren zij aan de tilbury van den dokter gekomen, en deze vond de gespannen afwachting van een antwoord eene geschikte voorbereiding op de treurige tijdingen, die hij had mee te deelen. Toen zij naast elkander in het rijtuig zaten, en de dokter de zweep over het paard had gelegd, vroeg Willem weder: „Is het erg, dokter, wat scheelt er thuis dan aan?” — „Uw vader heeft eene erge pleuris gehad, mijn jongen.” — „En is het nu beter, dokter?” — „Neen, beste Willem, het is niet beter.”

Meer zeide de goede man niet: de taak viel hem zwaar; hij zag den jongen zoo medelijdend aan, dat hij op eens de waarheid vermoedde. „Dokter, vader is toch niet.... niet.... dood?” vroeg hij aarzelend; en toen er niet aanstonds een ontkennend antwoord volgde, barstte de arme jongen in tranen uit. „En moeder, dokter; hoe heeft zij zich gehouden? Heb ik nog een zusje of broertje gekregen, en is het al lang geleden, dat vader gestorven is, och, och!” En wederom snikte de arme Willem het uit.

De dokter liet hem eerst uitschreien en sprak toen: „Wees bedaard, Willem, goede jongen, luister naar mij, ik zal u alles vertellen.” Daarop hervatte de dokter zijne taak, die hem hoe langer hoe zwaarder begon te vallen; eerst verhaalde hij hem al de omstandigheden van zijns vaders dood, daarop de geboorte van zijn zusje, nu al een engelachtig kind van achttien maanden, en dat zoo veel van Klaartje-zus hield.

Terwijl Willem dit bericht overbracht, werd hij door den eersten stuurman geroepen, tot groote verlichting van onzen dokter, die al tegen de herhaalde vraag van Willem had opgezien. In de kajuit gekomen, gaf de dokter den kapitein verslag van de rampen, die Willem getroffen hadden, en verzocht, den armen knaap terstond mede in zijn rijtuig naar huis te mogen nemen. De kapitein liet Willem bij zich komen, gaf hem verlof, om met den dokter mee te gaan, en de verzekering, dat hij hem op zijne volgende reis als licht matroos wilde medenemen, daar Willem deze bevordering door zijn goed gedrag verdiend had, en de kapitein zich bovendien terstond had voorgenomen, den ouderloozen knaap in zijn vak vooruit te helpen. De goedhartige man had er behoefte aan, den armen jongen iets aangenaams te zeggen; spoedig genoeg zou Willem dingen hooren, die zijne geheele ziel met droefheid moesten vervullen.

Haastig pakte Willem zijn goed bijeen en vroeg aan een van de matrozen, het voor eene fooi op de diligence te bezorgen; hij nam afscheid van den kapitein, de stuurhut en verdere equipage, en ging met den dokter het schip af.

„Is thuis alles wel, dokter?” was weer de eerste vraag. — „Niet zoo heel wel, mijn jongen, daarom ben ik u komen afhalen; uw vader kon niet; uwe ouders zijn reeds lang aan het sukkeln geweest.” — „Och, hoe akelig; is het erg, dokter?”

„En van moeder dan?” vroeg Willem met gejaagde breemding.

„Stil, mijn jongen, laat mij nu verder spreken. Na de geboorte van uw zusje is uwe moeder nooit weer gezond geweest; zij begon te hoesten en bloed op te geven, kreeg telkens benauwdheden, die haar leven weldra tot een bitter lijden maakten. Uwe zuster deed al wat in haar vermogen was, om de goede vrouw te troosten en op te passen; daarbij was zij als eene moeder voor de kleine Anna. Willem, gij moet nimmer vergeten, wat gij aan uwe zuster verschuldigd zijt. Zij vervroolijkte de laatste levensdagen uwer arme moeder; houd u sterk, als een man; bedenk, Klaartje heeft het ook alles onderzonden, en zich onder al haar leed nooit een oogenblik zóó zeer aan hare smart overgegeven, dat zij hare moeder en later haar zusje vergat. Ja, uwe moeder is ook bezwaken. Vóór haar sterven droeg zij mij de zorg voor hare kinderen op, en ik zal een vriend voor u zijn, zoo als ik het voor Klaartje ben.”

„En moet ik nu zoo in mijn ouderlijk huis terugkeeren!” riep Willem uit.

„Neen, beste jongen; Klaartje kon daar niet blijven wonen: zij woont met de kleine Anna in een kleiner huisje, midden in het dorp. Uwe ouders hebben u niet geheel zonder middelen achtergelaten: het huis en de winkel zijn verkocht, en van de opbrengst daarvan, en van het weinige, dat er van de spaarpunnen van

uw vader is overgebleven, kan Klara grootendeels in hare behoeften voorzien. Wat er tekortkomt, verdient zij met naaien."

Nu wist Willem eindelijk de geheele treurige waarheid; veel had hij nog te vragen, en met de meeste bereidwilligheid hoorde de dokter hem aan, en zeide hem alles, wat hij gaarne weten wilde.

Zoo kwamen zij in het dorp aan, en stapten voor het kleine huisje af, waar Klara den lieven broeder verlangend wachtte. Dat was een aandoenlijk weerzien; geen van beiden kon een woord spreken. Zwijgend omhelsden zij elkander, en toen Willem zijne eerste aandoening een weinig bedwongen had, trok hij de kleine Anna, die zich aan Klaartjes boezelaar vasthield, naar zich toe. „Nu is broer Willem gekomen, Anna-lief; zegt gij nu niets?" „Dag, broer Wim," klonk het bedeend, „zoete Wim." Met hartelijk welgevallen zag hij de kleine aan, die alweer spoedig de toevlucht nam tot haar jong moedertje.

De dokter liet hen weldra alleen; hij begreep, dat zij elkander veel te vragen en te vertellen zouden hebben. Intusschen bleef Willem den geheelen dag treurig. Geen wonder! En wanneer hij dan zoo de bedaarde bedrijvigheid van de zorgende Klara en de kinderlijke spelen van zijn kleine zusje beschouwde, bekreep hem nu reeds de smart van de scheiding, die toch over eenigen tijd noodwendig moest plaats hebben. Meer dan ooit gevoelde

hij de noodzakelijkheid, zich met den grootsten ijver op zijn beroep toe te leggen, opdat hij althans over eenige jaren de steun zijner zusters zou kunnen worden. Van dien dag af vatte hij daartoe het voornemen op, en dat doel bleef hem bestendig bij.

Het waren gelukkige dagen voor Klara, welke haar broeder bij haar doorbracht. De treurige eenzaamheid was nu zoo heerlijk in gezelligen omgang veranderd. Zij had het nu drukker dan ooit, want het geheele uitzet van Willem voor de volgende reis moest in orde gebracht worden. Hij besteedde een groot gedeelte van den dag aan zijne studiën, want „stuurman moest hij worden". Lang bleef hij intusschen niet aan wal, maar ditmaal zou de reis niet verder dan Batavia zijn; binnen het jaar zouden zij elkander terugzien, zoo God hun leven spaarde. Meer dan zij wel zeide, zag Klara tegen het vertrek van haar broeder op; maar als altijd kreeg zij door het gebed kracht, om haar lot blijmoedig te dragen, en zij was niet blind voor al het goede, dat zij genoot. Haar zusje was nu bijna twee jaar oud, en het gekeuvel van de kleine gaf haar reeds zooveel gezelligheid en genot, dat zij er dikwijls hare eenzaamheid door vergat.

Willem en zij hielden zich bij het afscheid voor elkander goed; maar de kleine Anna had bijna aan die zelfbeheersching een einde gemaakt, toen zij luid schreiende uitriep: „Broer Wim mag niet weggaan, hij moet bij

Anna blijven." Klaartje-zus trooste de kleine met vriendelijke woorden en de belofte, dat Wim spoedig weer zou komen en haar moois zou meebrengen. Nog ééne hartelijke omhelzing, en weer was Klara alleen. „Kom," dacht zij, „ik moet maar terstond aan het werk; zoo veel te sneller verloopt de tijd."

Op die wijze vlogen de dagen voor haar om, en eer zij er aan dacht, was de tijd van Willems terugkomst weer daar. Hij was nu een flinke, bijna volwassen jongeling, wel een hoofd grooter dan Klara. Met blijdschap zag hij bij zijne tehuiskomst, dat de kleine Anna hem nog kende; het kleine ding sprong hem vroolijk tegemoet, en had recht veel pret met broer Wim, die zoo heerlijk met haar stoeien en spelen kon.

Willem legde, vóór hij weder op reis ging, zijn examen als stuurman af. Hoogst gelukkig kwam hij met zijn diploma in de hand het huisje haastig binnenstormen, en was den dokter bijna tegen het lijf geloopt. De goede man had zoowat berekend, tegen welken tijd Willem tehuis zou komen, en hem na den afloop van zijn examen eene aangename verrassing willen bezorgen.

„Hei, jongen," riep hij lachende, „je bent zulk een zware kerel geworden; je zoudt me omverloopen. Nu, ik vergeef het je, hoor; hartelijk geluk, mijn jongen, met den gelukkigen uitslag van uw examen, en daar hebt gij uwe belooning voor de aanhoudende inspanning, die gij u getroost hebt."

Hierbij reikte de dokter hem het fraaie horloge van zijn vader over. Dat was een blijdschap; Willem had er zoo lang naar verlangd, maar hij had er zijn voogd niet om durven vragen. Met een hartelijken handdruk dankte hij den vriend, en beloofde, het trouw en voorzichtig te bewaren. Klara verheugde zich met haar broeder, en ook Anna moest het hooren tikken.

Willem ging nu spoedig als derde stuurman in zee en kon reeds een aardig stuivertje van zijne verdiensten overleggen. Hij zou zich in zijn beroep zeer gelukkig geacht hebben, indien hij niet geweten had, hoeveel zijn vertrek zijne lieve zuster altijd kostte. Zij klaagde wel niet; maar hij zag toch, dat zij er onder leed; en hij was de eenige niet, die het opgemerkt had, hoe Klara telkens door die langdurige afwezigheid meer scheen te lijden; zij zocht en vond ook wel afleiding in hare bezigheden, maar in de eerste weken na zijn vertrek hoorde men zelden haar vroolijken lach. Zelfs de kleine, vijfjarige Anna zette een bedroefd gezichtje, wanneer zij, zooals meermalen gebeurde, bij den schoot van Klaartje-zus stond, om naar het snelle op- en neergaan van de klossen te kijken, wanneer Klara na volbrachten arbeid uit liefhebbertij zich aan haar kantwerk gezet had.

Toen Willem dus weder van eene lange reis naar huis teruggekeerd was, en hij telkens de tranen in hare oogen zag, wanneer hij er van sprak „een schip te zullen gaan zoeken", ging hij eens met zijn vriend den dokter een

plan bespreken, dat hij reeds lang in het hoofd had gehad; hij wilde namelijk stuurman zien te worden op eene van de stoombooten, die dagelijks van Rotterdam afvaren. Zijne verdiensten zouden dan misschien iets minder zijn, maar hij zou dan zijne zusters althans iedere week kunnen bezoeken.

Toen hij bemerkte, dat de dokter zijn plan niet afkeurde, begon hij er terstond, buiten weten van Klara, werk van te maken; de dokter van zijn kant zat ook niet stil, en door het gunstige uiterlijk van den jongen zee-man en de loffelike getuigschriften, die hij vertoonen kon, gelukte het hem den post van stuurman te verkrijgen op eene boot van Rotterdam op Havre. Op den dag toen hij hoopte hiermede klaar te komen, was hij weer naar Rotterdam gegaan, en Klara had den geheelen dag bij zich zelve gedacht: „als Willem nu thuis komt en een schip heeft, zal ik mij goed houden; de goede jongen kon er toch niets tegen doen, en ik moet hem door mijne zwakheid zijn vertrek niet moeilijker maken.”

Verbeeld u dus hare verrassing, toen Willem haar dien avond bij zijne tehuiskomst vertelde, dat het voortaan met zijne reizen naar de Oost gedaan was, en dat hij stuurman was geworden op eene boot, waardoor hij in de gelegenheid zou zijn, elken Zondag bij haar tehuis te komen. Aan de vreugde, die haar bij deze blijde tijding uit de oogen straalde, zag Willem eerst recht, hoeveel zijne afwezigheid haar altijd gekost had, en, al

had hem de maatregel, waartoe hij gekomen was, eenige opoffering gekost, hij vond er ruimschoots vergoeding voor in hare hartelijke blijdschap.

Willem ging dus niet weder naar de Oost; in die zelfde maand reeds trad hij in zijne nieuwe betrekking, en elken Zondag-morgen werd hij met verlangen tegemoet-gezien en hartelijk verwelkomd door zijne beide zusters. Zij brachten dan altijd een hoogst gelukkigen dag met elkander door, en verklaarden, dat zij voor hun leven lang niets anders wenschten dan zoo bij elkander te blijven.

Of hun dit zoo geheel en al ernst is? Bij de kleine Anna wel. — Maar wat zou de knappe meesterknecht, die de zaak van hun vader gekocht heeft, daarvan zeggen? Bij die gedachte bloosde Klara. Sedert de terugkomst van Willem had de voormalige huisgenoot broeder en zuster meermalen bezocht, en dan wel eens zijn wensch te kennen gegeven, dat hij nog eens zulke een knap huis-houdstertje tot vrouw mocht krijgen. Beiden hadden hem dan lachende aangeraden, dat hij maar goed moest zoeken. Maar of hij, om er eene te vinden, elders moest gaan? Ik geloof het niet en heb hooren zeggen, dat het zeer waarschijnlijk is, dat Klara nog eens weer de huishouding zal waarnemen in het oude huis, wanneer de meesterknecht haar zijn vrouwtje noemen zal.

Willem zal tegen dien tijd moeten zien, dat hij terecht-komt, en hij schijnt daar niet erg tegen op te zien ook; ik geloof haast, dat hij plan heeft, Klara's vriendin,

Maria Meijer, die haar in vroegere dagen van eenzaamheid zoo trouw heeft bijgestaan, tot kapiteinsvrouw te maken. Tot kapiteinsvrouw? Ja, de kapitein van de boot, waarop Willem voer, was reeds een bejaard man, en legde, een paar jaar nadat Willem stuurman op de boot geworden was, zijn post neer, en Willem, die als een oppassend, knap mensch bekend was, werd zijn opvolger.

Zoo had hun hemelsche Vader over de arme weezen gewaakt, en in hen werd het wederom duidelijk bevestigd, dat God een Vader der weezen is.

ARME JACOB.

Op het dorp Vredenoord woonde een daglooner, die vier kinderen had. De man verdiende een zuur stukje brood, maar toch genoeg, om vrouw en kinderen te onderhouden. 't Was wel sobertjes; doch de arme menschen waren 't gewoon en ze konden zich tamelijk wel in hun armoede schikken. Snijders, zoo heette de man, was een werkzaam mensch en had zomer en winter werk, hetgeen bij boerendagloners niet altijd het geval is. In de lente hielp hij de boerenknechts ploegen en eggen, in den zomer maaien en in den winter was hij gewoonlijk bij de dorschers, hakte hout of verrichtte ander werk. Vrouw Snijders was eene knappe vrouw, die trouw voor hare kinderen zorgde en er op paste, dat ze, hoe schrieltjes ook gekleed, er nooit slordig of haveloos uitzagen. En dat is waarlijk al veel bij zulke arme menschen, wier kinderen er dikwijls uitzien, dat men ze met geene tang zou aanraken.

Snijders en zijne vrouw hadden vier kinderen, waarvan

de oudste, Jacob, eerst tien jaar oud was. Hij ging sedert een paar jaren op de dorpsschool en las al heel aardig. Wanneer Snijders des Zondags thuis was en het geen weer was om uit te gaan, dan las Jacob, zoodra de andere kinderen naar bed waren, vader en moeder wat voor uit zijn schoolboekje, of uit boekjes, die hij ter leen gekregen had. En dan stonden vader en moeder, die geen van beiden lezen geleerd hadden, verbaasd over hun knap zontje, en konden het maar niet begrijpen, hoe de jongen uit al die zwarte teekens, die daar zoo op rijen naast elkander stonden, nu vlak bij elkaar, dan op eenigen afstand van elkander, kon wijs worden. En 't was hun wonderlijk, dat de menschen, die de boeken geschreven hadden, zoo duidelijk aan anderen konden mededeelen, wat zij gemeend hadden.

Behalve Jacob hadden Snijders en zijne vrouw nog drie kinderen: Keetje, die acht jaar was en reeds op de dorpsschool ging, Jannetje, een zesjarig meisje, en Hendrik, die eerst den leeftijd van vier jaar bereikt had. En 't was een heel gelukkig gezin, dat van Snijders; daar de man, als zijn dagarbeid verricht was, zich nergens liever bevond dan in zijn huis, en het geld, dat hij verdiende, alles aan zijne vrouw gaf en er nooit een cent van in de herberg verteerde.

Op zekeren avond, 't was in de maand November en geducht koud en guur weer, kwam Snijders doornat thuis, trok zijn duffelsch buis uit en ging vlak bij de vlamme

vuurplaat zitten, om zich te drogen en te warmen. Vrouw Snijders, die al aan zijn binnenkomen gemerkt had, dat hij niet was zoodals anders, ging naar hem toe, legde haar arm op zijn schouder en vroeg:

„Wat scheelt er aan, man? Je bent zoo stil. Is u iets overkomen?”

„Er is mij niets overkomen,” antwoordde Snijders. „Maar ik voel mij onplezierig; zeker doordien ik den geheelen dag in den regen heb staan houthakken.”

„Weet je, wat je doen moest, Snijders,” ging de vrouw voort. „Je moest naar bed gaan en onder de warme dekens kruipen. Dan zal ik een kopje kamillen met wat vlier voor u zetten. Want je hebt zeker kou bij je.”

„Dat vrouw Snijders kamillen en vlier in huis had, moet u niet verwonderen. In haar tuintje had ze een paar kamilleplanten, van die planten, weet ge, die witte bloemen geven met gele harten, en die plukte ze zorgvuldig af en droogde ze in de zon, en naast haar huis stond een groote vlierboom, welks bloemen zij afsneed, vóór het vlierbessen werden, en zoo had ze die altijd in huis.”

Ofschoon Snijders er zich tegen verzette, om naar bed te gaan, voelde hij zich toch te onwel, om op te blijven, en luisterde hij naar de vermaning zijner vrouw. Hij kleedde zich uit en legde zich op zijne armoedige legerstede neer, waar zijne vrouw hem warmpjes toedekte en een paar kommen vlier met kamillen liet drin-

ken; terwijl ze hoopte, dat hij eens ferm zou uitwasemen en dat het dan morgen wel beter zou zijn. Snijders zelf hoopte dat ook; ofschoon hij maar al te goed wist, dat hij zich reeds sedert eenige dagen niet wel had gevoeld, wat hij echter niet aan zijne vrouw gezegd had, om haar niet ongerust te maken. Hij sliep den geheelen nacht slecht, en lag nog, toen de morgen aanbrak, in eene hevige koorts.

„'t Is mij onmogelijk, om op te staan, vrouw,” zeide hij tot haar. „Laat Jacob, als hij naar school gaat, even bij boer Jorissen aangaan, bij wien ik werk, en zeggen, dat ik vandaag onmogelijk kan komen, omdat ik ziek ben.”

„En loop dan meteen bij den dokter aan, en vraag hem, of hij vandaag eens bij vader aankomt,” zeide vrouw Snijders.

„Maar vrouw,” zeide de zieke, „de dokter zal vragen, of we dwaas zijn, dat we hem zoo terstond laten komen. Dat gaat goed bij menschen, die hem betalen; maar voor ons, die tot zijne armenpraktijk behooren...”

„Moet hij ook komen, als de patiënt niet naar hem kan toegaan,” hernam de vrouw. „Jacob, ga jij maar naar den dokter, en zeg hem, dat vader op eens hard ziek is geworden.”

„Maar je maakt je terstond veel te ongerust, vrouw,” hernam Snijders. „'t Is maar eene zware verkoudheid.”

„Dat zie ik wel beter, man,” antwoordde zijne vrouw. „Je hebt den geheelen nacht de koorts gehad en je bent

nu hard ziek, of je 't voor mij wilt weten of niet.”

De dokter kwam en vond Jacobs vader inderdaad hard ziek. Dat was eene heele zaak; want nu kon de goede man geen geld verdienen. En was hij nog maar beter geworden; maar hij werd hoe langer hoe erger, en negen dagen, nadat hij was gaan liggen, was vrouw Snijders weduwe en waren Jacob en zijne beide zusjes en zijn broertje halve weezen.

't Was een hard geval voor Jacobs moeder, daar met vier kinderen te blijven zitten en dat tegen den naderenden winter. In 't eerst was ze veel te bedroefd om er aan te denken; doch toen de zwarte mannen de kist met den doode de deur uitgehaald hadden en die, gevolgd door den kleinen Jacob, aan de hand van zijn oom, naar het kerkhof gebracht en in het graf neergelaten was, begon de arme vrouw er aan te denken, wat ze toch zou beginnen. Haar broeder, Jacobs oom, was zelf arbeider en had vrouw en kinderen, waarvoor hij moest werken; die kon haar dus niet ondersteunen, en tot de armenkas te gaan, daarvoor schaamde zij zich. Daarenboven gaf de armenkas zóó weinig, dat ze er niet van kon leven.

Toen Jacob haar zoo bitter zag schreien, ging hij naar haar toe, nam hare hand in de zijne en keek haar vriendelijk aan.

„Schrei niet zoo, moeder,” zeide hij. „Vader is immers in den hemel, bij onzen Lieven Heer. Daar heeft hij het nu veel beter dan hier.”

„Maar wij zijn nog op de aarde, Jacob,” zeide de moeder. „En we moeten eten en ons kleeden en de huur van ons huisje betalen. Voor dat alles verdiende uw vader het geld, en nu is hij heengegaan, wie zal nu den kost voor ons winnen?”

„Ik, moeder,” antwoordde Jacob met zulk eene zekerheid, dat men hem voor een jaar of wat ouder zou gehouden hebben.

„Gij?” zei de moeder door hare tranen glimlachende. „Een jongen van tien jaar!”

„Ja, ik, moeder,” antwoordde Jacob. „Toen ik gisteravond te bed lag, kon ik niet slapen. Ik dacht er aan, hoe, nu vader weg was, er geen broodwinner meer bestond, en hoe we allen zouden moeten bedelen. En vader leerde mij altijd, dat bedelen schande en zonde is. Toen heb ik een plan opgevat en ik heb onzen Lieven Heer hartelijk gebeden, dat Hij dat plan moge doen gelukken.”

„En wat is dat plan, Jacob?” vroeg de moeder.
„Laat mij eerst beproeven, of 't mij gelukt, moeder,” hervatte Jacob, „en dan zal ik het u zeggen.”

Ofschoon Jacobs moeder weinig aan het welgelukken van een plan van haar tienjarig zoontje geloofde, was 't haar toch een heele troost, dat de knaap haar zoo liefhad, om het brood voor haar te willen verdienen.

Kort daarop ging Jacob uit. Waarheen? Regeirecht naar het kasteel van den heer van het dorp. Toen hij aan het kasteel kwam, schelde hij dapper aan.

„Wat moet jij?” vroeg de bediende in livrei, die hem de deur opendeed.

„Ik wenschte mijnheer te spreken,” antwoordde Jacob moedig.

„Mijnheer is niet te spreken voor zulke gemeene jongens als jij.”

„Wat, gemeene jongen!” riep Jacob uit. „Vraag aan het heele dorp, of Jacob Snijders een gemeene jongen is.” En de tranen sprongen hem van kwaadheid in de oogen.

„Nu, en ik zeg u, dat je mijnheer niet kunt spreken,” hernam de bediende.

„En waarom niet, Roelof?” vroeg een knaap van dertien jaar, die toevallig het gesprek had aangehoord. „Wie geeft u het recht, iemand van de deur te zenden, die papa verlangt te spreken?”

„Ik wist niet, jonker,” zeide de knecht verlegen, „dat uw papa zulk arm volk bij zich toelaat.”

„En ik weet, dat papa een vriend der armen is,” antwoordde de jonker. „Je moest u schamen, Roelof, om een knaap gemeen te noemen, alleen omdat hij armeljk gekleed is. Kom, Jacob,” vervolgde de jonker tot het knaapje, dat daar nog stond, beschaamd en verlegen, omdat de jonkheer de woorden gehoord had, welke de knecht hem had toegevoegd; „kom, Jacob, ga met mij mee, dan zal ik zelf u bij papa brengen.”

Jacob vatte nu moed, en met de woorden: „Ge zijt een brave jonker, omdat ge u niet voor een arm kind

schaamt, integendeel hem in uwe bescherming neemt,” volgde hij den jonker. Deze ging met hem naar de kamer, waar zijn papa en mama met de twee freules, zijne zusjes, zaten.

Toen Jacob voor de geopende deur van het fraai gemeubelde vertrek stond, durfde hij er met zijne bloote voeten — hij had zijne klompen in het voorhuis laten staan — niet binnentreden.

„Ga maar gerust binnen, Jacob,” zeide de jonker, „en wees niet verlegen. Zeg papa, wat je hem te zeggen hebt.” Zich daarop tot den baron wendende, vervolgde hij:

„Papa, Jacob Snijders wenschte u te spreken. Roelof wou hem van de deur wegzenden, omdat hij er wat arm in de kleeren uitziet; maar ik kwam er gelukkig op aan. Als ik 't wel heb, is hij het zoontje van dien armen daglooner, aan wien mama verleden week tweehonderd turven en wat brood gezonden heeft.”

„Hebt gij ons dat gezonden, mevrouw?” zeide Jacob, terwijl hij naar de dame toetrad. „O, dat was goed, dat was edel van u. Want mijn arme vader was ziek en kon niets verdienen. En hij kon toch in de kou niet ziek liggen. Dank daarvoor, edele dame! Dank daarvoor.”

„Ik wist, dat uw vader een braaf man is, en nooit in de herberg komt,” zeide de barones. „En daarom begreep ik, dat de man, nu hij ziek was, wel behoefte aan verwarming en gij, zijne kinderen, aan brood zoudt heb-

ben. En hoe gaat het nu met hem? Is hij wat beter?"

"Hij is van morgen begraven, mevrouw," antwoordde de knaap. "Ik heb hem mee naar het graf gebracht."

"Arme jongen," zeide de dame. "En nu wenschet gij mijnheer te spreken. Welnu, daar zit hij. Zeg hem onbeschroomd, wat gij verlangt."

Jacob wendde zich nu tot mijnheer, een statig man, maar met een goedig gezicht, een gezicht, dat terstond vertrouwen inboezemde.

"Wel, Jacob," zeide hij. "Wat was er van uw begeeren?"

"Mijnheer," antwoordde Jacob, zonder de oogen neer te slaan, "mijn vader won den kost voor moeder en vier kinderen. Nu hij dood en begraven is, heeft mijne arme moeder haar kostwinner verloren."

"Dat is natuurlijk," antwoordde de heer van het dorp. "En nu kom je zeker op het kasteel om eenigen onderstand? Maar, beste jongen! We willen uwe moeder wel van tijd tot tijd wat tegemoetkomen met haar wat brandstoffen en andere zaken te zenden; doch voor eene vaste beoeding dient ze zich tot het armbestuur van het dorp te wenden."

Jacob kreeg eene kleur als bloed. Zijne oogen dikkerden.

"Mijnheer," zei hij, "ik ben geen bedelaar en niet tot u gekomen, om onderstand te vragen. Als ik mevrouw bedankt heb voor wat zij gedurende de ziekte van mijn vader heeft gezonden, dan was dat, omdat we toen in

een toestand waren, waarin die hulp eene wezenlijke weldaad was. Ik ben niet trotsch, mijnheer! Waarop zou de knaap trotsch zijn, wiens bloote voeten in een paar klompen steken? Maar mijn brave vader heeft mij altijd geleerd, dat bedelen schande en zonde is. Ik kom dus niet bij u bedelen; neen, ik kom eene gunst van u vragen. En als gij mij die toestaat, zal ik u dankbaarder zijn, dan dat gij ons ondersteundet met uwe weldaden."

"Welnu, Jacob," zei de heer, die schik in den knaap kreeg. "Wat wenschet gij dan?"

"Ja, mijnheer," antwoordde Jacob. "t Is misschien eene rare vraag, die ik u doen wil. Ik wou een kleinen handel beginnen. Ik wenschte in de stad eenige zaken in te koop en die hier aan de huizen rond te venten. Van de winst zou ik mijne moeder en mijn broertje en zusjes trachten te onderhouden. Maar ik heb geen geld, om het noodige daartoe in te koop, en nu wilde ik u verzoeken, mij dat geld te leenen. Ik zal het u eerlijk teruggeven, zoodra ik kan, dat beloof ik u."

En hoeveel zoudt gij dan denken noodig te hebben, Jacob?" vroeg de baron, wien het openhartige gelaat van den knaap beviel.

"Drie of vier gulden, mijnheer," hernam Jacob.

De heer van het dorp begon te lachen.

"Daar zal je geen grooten handel mee drijven, Jacob," hernam hij. "Evenwel, 't is goed, kom morgen om negen

uur maar eens bij mij en vertel mij dan, waarin je voornemens zijt te handelen."

Jacob verliet het kasteel met een vroolijk hart en vertelde zijne moeder, wat hij gedaan had.

"Maar, lieve Jacob," zeide zij. "Die handel zal u zooveel winst niet opbrengen, dat wij er van leven kunnen. Zou 't niet beter zijn, dat ge u bij den een of ander verhuurdet, om eene koe te weiden?"

"Lieve moeder," antwoordde Jacob. "Wat zal dat geven? Zooveel kan ik licht met mijn handel verdienen, als men aan een koeherder betaalt. In alle geval moet ik morgen bij den baron terugkomen."

Den volgenden morgen begaf Jacob zich naar het kasteel. In plaats van hem terstond bij den baron toe te laten, bracht de knecht hem naar de badkamer, waar de werkmeid hem reeds stond te wachten.

"Kleed u maar eens handig uit en neem een bad," zeide zij. "Mijnheer heeft dat bevolen."

Jacob gehoorzaamde, en het lekkere, warme bad deed hem veel plezier. Nadat hij zich frisch gewasschen en afgedroogd had, wilde hij zich weder aankleeden; doch in plaats van zijn grof hemd lag daar een ander van fijn, helder, wit katoen. Ook zijne armoedige gelapte kleeren waren weg. Daarvoor had de werkmeid, terwijl hij in het bad was, andere neergelegd, die hem vrij goed pasten. Daarbij moest hij, wat hij in zijn leven nooit gedaan had, kousen en schoenen aantrekken. Dat was hem erg vreemd

aan zijne beenen en voeten; maar, dewijl de werkmeid zeide, dat alles op bevel van den baron was, durfde hij niet tegenstribbelen. Toen hij nu zoo geheel en al gereed was, kamde de meid zijn haar netjes en zette hem een blauw petje op de lokken. En toen onze Jacob in den spiegel keek, herkende hij zich zelf niet, en dacht, dat hij door een raam een jongeheer in eene andere kamer zag. Hij maakte eene deftige buiging, en was zeer verwonderd, toen de jongeheer dezelfde buiging maakte.

"Malle jongen," zei de werkmeid, "merk je dan niet, dat je in een spiegel kijkt en je eigen beeld ziet?"

"Ben ik dan zoo mooi geworden?" vroeg Jacob. "Ik zou mij zelf niet herkend hebben."

Nu bracht de meid hem naar binnen, waar Jacob den baron, de barones, den jonker en de freules vond, evenals den vorigen dag. Ze hadden er veel plezier in, dat de knaap zich zoo onhandig in zijne nieuwe kleeren bewoog.

"Zoo, Jacob," zei de baron vriendelijk. "Toen je gisteren bij mij kwam, zag je er beter uit voor koeherder dan voor koopman; nu je er zoo fatsoenlijk uitziet, willen we eens over uwe zaken praten. Ik heb gisteren, nadat je het kasteel verliet, eens naar je laten vernemen en allerlei goede getuigenissen van u gehoord. Ga nu eerst daar eens zitten; je vindt pen, inkt en papier, en schrijf me dan eens op, in welke artikelen je wenscht handel te drijven."

Jacob ging zitten en schreef de artikelen op, die hij meende met voordeel te zullen kunnen verkoopen; als: messen, scharen, naalden, spelden, band, garen, enz. Toen hij gedaan had, reikte hij het papier aan den baron over. Deze keek het in, en vond het vrij netjes en genoegzaam zonder taalfouten geschreven: wel een bewijs, dat de knaap zijn schooltijd goed besteed had.

„Dat bevalt mij,” zeide de baron. „Maar hoe is 't met rekenen? Hoeveel is zeven en zestig en een halve cent, een kwartje en nog eens zeven en een halve cent?”

„Een gulden, mijnheer,” antwoordde Jacob, na een oogenblik gedacht te hebben.

„En als iemand acht en vijftig cents bij u besteedt en hij betaalt u een rijksdaalder, hoeveel moet je hem dan teruggeven?” vroeg de baron weder.

„Twee gulden op acht centen na,” antwoordde Jacob. „Dus een gulden twee en negentig cents.”

„En hoe zou je dat teruggeven?” hernam de baron.

„Ik gaf hem een gulden, drie kwartjes, een dubbeltje en zeven centen,” antwoordde Jacob.

„Nu, voor een koopman in 't klein kun je al heel aardig schrijven en rekenen,” hernam de baron. „Maar je hebt nog meer te leeren, en 't zou jammer zijn, dat je de school verzuimdet.”

„Dat vind ik ook, mijnheer,” hernam Jacob, „en daarom ben ik gisteren, nadat ik het kasteel verlaten had, bij den schoolmeester geweest, om hem te vragen,

gegaan dan drie of vier gulden. Ook kocht hij voor Jacob een marsje, waarop deze, toen hij thuis was, met behulp van zijne moeder de verschillende zaken netjes schikte. Volgens order van den rentmeester moest hij met zijne koopwaren het eerst op het kasteel komen.

Wat zag ons koopmannetje er aardig uit, in zijn nieuw pakje en met zijn marsje voor het lijf. De menschen op het dorp kenden „den armen Jacob” niet. En zelfs zijne moeder vond, dat hij veel knapper was geworden in zijne mooie kleeeren.

Den volgenden morgen ging onze kleine koopman naar het kasteel, waar ieder, tot zelfs de dienstheden, wat van hem kochten. En toen hij met zijne nette en goede waar op het dorp kwam, wilde ieder gaarne wat van hem nemen, en zoo kwam hij 's avonds met een aardig sommetje geld thuis. Toen ging hij aan het rekenen. Al het geld, dat de dingen, die hij verkocht had, hem gekost hadden, deed hij in eene groote doos. Toen bleef de winst over. De helft daarvan gaf hij aan zijne moeder; de andere helft deed hij in eene andere doos. Zoo handelde hij alle dagen.

Maar onze Jacob bepaalde zich niet bij zijn dorp alleen. Hij verdeelde de zes dagen der week over zijn dorp en de vijf omliggende gemeenten. En zoo verkocht hij al aardig wat.

Toen hij nu op den laatsten der maand naar den

of ik dezen winter op de avondschool mocht komen.”

„En heeft hij dat goedgevonden?”

„Ja, mijnheer,” antwoordde Jacob.

„Welnu, dan is alles klaar en kunnen we over onze zaken spreken,” hervatte de baron. „Luister goed naar mij, Jacob. Ik wil eene compagnieschap met u aangaan. Dat woord begrijp je misschien niet goed. Compagnieschap wil zeggen, dat we samen handel drijven. Ik schiet het geld voor, jij verkoopt, en dan deelen wij samen de winst. Opdat men u echter niet bedriegde, zal mijn rentmeester vandaag met u naar de stad gaan, en met hem zul je in de verschillende magazijnen uwe inkoop doen. Hier heb je een boekje met lijnen; aan de linkerzijde schrijf je alles op wat je inkoop, aan de rechter- wat je verkoopt. Mijn rentmeester zal u ook de prijzen bepalen, waarvoor je de zaken verkoopen moet. Overvragen moet je nimmer; dat geeft wantrouwen. Vaste prijzen maken, opdat niemand ooit zal denken, dat je hem bedriegt. Het verdere zal mijn rentmeester u wel mededeelen. Op den laatsten dag van elke maand rekenen wij af.”

En zoo ging Jacob met den rentmeester van den baron per spoortrein naar de stad, waar hij in de groote magazijnen verscheidene dozijnen messen, scharen en allerlei andere zaken kocht, welke de rentmeester in eene kist liet pakken en die men naar Vredenoord meenam. Daar was echter vrij wat meer geld mee heen-

baron wilde gaan met zijne beide doozen en zijn boekje, zeide zijne moeder tot hem:

„Jacob, van al het geld, dat je verdiend en mij gegeven hebt, heb ik vier gulden overgehouden. Neem die nu mee naar den baron, in mindering van het geld, dat hij u voorgeschoten heeft; dan kom je langzamerhand uit de schuld.”

Toen Jacob bij den baron kwam, vond deze alles in behoorlijke orde.

„Goed zoo, mijn jongen,” zeide hij. „Ik bemerk wel, dat we samen goede zaken doen. Ga maar zoo voort, en zorg, dat je altijd goed voorzien zijt van de artikelen, die je verkoopt. En wat die vier gulden aangaat, koop daar, als je weer naar de stad gaat, wat anders voor, bij voorbeeld fleschjes eau de cologne en zeep, en drijf dien handel voor uwe eigen rekening. De helft van uwe winst neem ik; doch het andere geld blijft in de compagnieschap, om de noodige aankopen te doen. Morgen moet mijn rentmeester weer naar de stad; dan zal hij u wel weer winkels aanwijzen, om de nieuwe artikelen te koopen.”

Trouw kwam Jacob eiken laatsten dag der maand zijne afrekening doen, en toen er een jaar om was, zeide de baron:

„Zie zoo, Jacob. Nu is er een jaar om en we hebben goede zaken gedaan. Ik geloof nu wel, dat je den handel voor eigen rekening kunt drijven. Hier is de winst, die

ik voor mijn deel gehad heb. Zooals je ziet, is het meer dan ik u geleend heb. Welnu, die winst en het u geleende geld schenk ik u. Laat daarvoor een klein, net handkarretje maken, dan behoeft je niet meer met je marsje te loopen en kunt grotere artikelen meenemen, waarop je nog meer winst zult hebben. Als je raad wenscht te hebben, wat je koopen zult, dan vraag je 't maar aan mijn rentmeester. En beschouw ons altijd als uwe klanten, hoor!"

Jacob wist niet, hoe hij den baron genoeg danken zou voor zijne goedheid. Juist dat deze hem het geld schonk, om daarvoor een karretje te koopen, was hem alleraangenaamst. Want nu behoefde hij het niet te beschouwen als eene aalmoes, die hem gegeven werd. Hij liet dan ook bij den wagenmaker van het dorp een allerliefst, licht, net geschilderd handwagentje maken, en dat maakte hem zijne tochten naar de omliggende dorpen heel gemakkelijk.

Ge moet echter niet denken, dat Jacob met al zijn handel drijven zijn leeren verzuisde. Des winters bezocht hij geregeld de avondschool en was een der knapste en ijverigste leerlingen. En des zomers, wanneer er geen avondschool was, kreeg hij van zijn meester boeken ter leen, waarin hij 's avonds, als hij zijne rekening van dien dag opgemaakt had, las. Koetje en Jannetje gingen nu ook geregeld school; en met behulp van hetgeen Jacob verdiende, zorgde moeder er voor, dat ze er knap uitzagen.

betrokken. Jacob raadpleegde natuurlijk met den rentmeester, welk soort van artikelen ze in den winkel verkoopen zouden, en het duurde slechts weinige dagen, toen alles in orde was.

En zoo was Jacob de oorzaak, dat en zijne moeder en hij zelf, en zijn broertje en zusjes, fatsoenlijk konden leven. Zijn handel breidde zich al meer en meer uit, zoodat hij door de dorpsbewoners langzamerhand de „welvarende Jacob" kon genoemd worden, in plaats van, zooals vroeger, de

„Arme Jacob".

Weer was er een jaar verloopen, toen Jacob op zekeren avond iets later van de school thuis kwam met een gezicht, waarop vrolijkheid te lezen was.

„Wel Jakob," zeide zijne moeder. „Je ziet er van avond zoo bijzonder opgeruimd uit. Is u wat goeds overkomen?"

„Ja, moeder," antwoordde Jacob. „Ik heb een plannetje."

„Een plannetje?" vroeg de moeder. „Laat eens hooren."

„U weet, dat Jan Symensz vandaag gestorven is, en dus het huisje, dat hij bewoonde, te huur komt."

„Nu ja, en wat zou dat?" vroeg de moeder.

„Wel, moeder, dat huisje moest u huren. Dan laten we het tot een winkel inrichten, en, terwijl ik met mijn karretje op weg ben, kunt u daar nering doen."

„Maar Van den Ende, de huisbaas, zal het mij niet willen verhuren," hervatte de moeder. „Daarenboven, het doet zeker wel twee- of driemaal zooveel huur als deze woning."

„Ik ben al bij Van den Ende aangeweest," antwoordde Jacob, „en hij wil het u graag verhuren, mits u het nog van avond huurt; want er zullen wel meer liefhebbers voor komen. En ik verdien nu wel zooveel, dat we eene betere woning kunnen betalen. Als u dan ook met onzen winkel geld verdient, dan zal het nog des te beter gaan."

Moeder Snijders begreep, dat haar zoon gelijk had. Nog dien zelfden avond werd de nieuwe woning gehuurd en acht dagen later door de weduwe met hare kinderen

GIOVANNI'S MARMOT.

Willem was een heel lief knaapje. Hij was zelden ongehoorzaam, meest altijd leerzaam en oplettend, dankbaar en tevreden. Hij leerde goed en graag, want hij wist, dat zijne ouders daar veel genoegen in vonden, en dat hij al vroeg moest gaan leeren, om geen domoor te zijn, als hij groot werd. Met zijn zusje Mina kibbelde hij nooit; altijd was hij gewillig, om haar iets toe te geven, want dan dacht hij: ik ben de oudste, ik moet ook de wijste zijn. Maar Willem was daarom geen wijzneus, die op Minaatje met minachting nederzag; neen! wat hij voor haar inschikte, deed hij uit goedhartigheid. Als hij hier of daar iets kreeg, deelde hij het altijd met zijn zusje; Mina deed ook zoo. Altijd speelden zij samen. Het gebeurde wel eens, dat Mina bij ongeluk het een of ander stuk speelgoed van Willem brak, maar dan was hij daar nooit boos over. Hij zei dan tegen haar: „schrei niet over zoo'n kleinigheid, lieve Mina. Het had mij ook kunnen overkomen, evengoed als u!"

En dat was ook zoo. Willem sprak de zuivere waarheid, als hij meende, dat een ongeluk hem evengoed als Mina kon overkomen, want hoe 'n lieve jongen Willem ook was, hij had toch een groot gebrek. Hij was onbedachtzaam. Men is onbedachtzaam, als men niet genoeg nadenkt over de gevolgen van hetgeen men doet. Dikwijls kan men die gevolgen niet vooruit weten, en dan kan men het niet helpen. Maar zeer dikwijls ook kan men vooruit begrijpen, wat de gevolgen kunnen zijn van iets, dat men doet. Wil ik het u eens met een voorbeeld ophelderen? Luister dan.

Het is avond. Gij moet eene les schrijven, maar met den avond zijt gij in eene andere kamer gaan zitten. De inktkoker staat nog op de tafel, waar gij bij dag geschreven hebt. Gij meent dien wel te kunnen vinden. Uwe moeder heeft u nog gevraagd, of gij geen licht zoudt meenemen, maar neen! gij wist, waar de inktkoker stond, en gij zoudt in het huis van uwe ouders den weg niet weten? Dat is al te gek; gij hebt, zooals gij denkt, geen licht nodig. Niemand mag ook denken, dat gij in donker niet zoudt durven gaan! Dat zou wel groote schande wezen.

Gij gaat en zoekt met de hand over de tafel naar den inktkoker. Maar met dat zoeken breekt gij een kopje, dat er stond, en waarop gij niet gelet hadt. Met een kloppend hart verwijft gij u nu toch wel een weinig uwe onbedachtzaamheid. Gij vindt den inktkoker en neemt

waar woord. Maar omdat men nooit kan weten, wat gebeuren kan, moet men bedachtzaam zijn. Gij hebt toch niet willen zeggen: omdat men toch niet alles kan vooruitzien, behoeft men op niets te denken? Neen, zoo meent ge het zeker niet.

Wij zullen nu maar van den inktkoker afstappen; het moet niet te lang duren. Maar ge zult nu, denk ik, wel weten, wat onbedachtzaamheid is. En dan weet gij meteen, wat een gebrek in Willem was. Dat was jammer, want Willem was inderdaad een aardige, lieve jongen. Hij kon wel eens driftig worden; hij kon wel eens ongehoorzaam wezen; hij kon evengoed als anderen jongens streken uitvoeren; maar zijn hart was goed, hij veinsde niet en sprak geene onwaarheid. Maar achteloos was hij, door en door. Van een jongetje van zijn leeftijd is het niet te verwachten, dat hij even ver vooruit zal zien als een man van jaren. Maar als men bij eenig nadenken, al is het nog zoo weinig, de mogelijke gevolgen van hetgeen men doet kan berekenen, dan is het niet te veel gevegd, dat een knaapje van gezond verstand zich wachten zal van dingen, die kwade gevolgen moeten na zich slepen.

Zoo was het met Willem. Hij was, bij manier van spreken, in staat, een gloeienden pook aan te vatten, zonder te bedenken, dat hij zich deerlijk de vingers zou branden. Hij zou er geen bezwaar in gevonden hebben, op hetzelfde ijs te gaan, waardoor hij zooveel nog een

hem mee. Maar gij gaat in donker een weinig te veel links en struikelt. Waarover? Over eene mand met schoon goed uit de wasch. Gij stort er uw heelen inktkoker over leeg. O wee! hadt gij nu den raad uwer moeder gevolgd, om licht te nemen!

Hebt gij iets in te brengen? „Ik wist niet, dat die mand daar stond,” zegt gij. Welnu, ik laat dat eens gelden; ik wil aannemen, dat de mand er later gezet is. Gij kondt dus niet weten, dat zij er stond. Maar kon er niets anders zijn, waarover gij struikeldet, zoodat de inkt over het kleed stortte? „Ik kon ook niet weten,” hoor ik u nog eens zeggen, „dat er juist schoon goed stond, dat bedorven zou zijn, als er inkt op kwam.” Is dat eene verontschuldiging? Omdat gij niet wist, dat er wasgoed stond, meendet gij naar geen goeden raad te moeten luisteren? En het kopje? Ik hoor u zeggen: „daarop had ik niet gelet; wie kan ook op alles letten?”

Op alles letten — dat is de vraag niet; maar gij zult mij moeten toestemmen, dat het onvoorzichtig is, zonder licht in eene donkere kamer te gaan, om een inktkoker te halen; want al stond geen kopje op tafel en geene mand met schoon goed op den grond, men kan ook nog wel op andere wijzen schade aan iets doen door in donker rond te fasten.

„Ja maar, hoor ik u zeggen, „met licht had ik een ander ongeluk kunnen krijgen, men kan nooit weten.”

Men kan nooit weten! Wat? Gij spreekt daar een

steentje had heen gegooid; hij zou den sprong over eene sloot beproefd hebben, al kon hij zien, er nog niet half over te kunnen.

Zijn vader had hem die onvoorzichtigheden dikwijls onder het oog gebracht, maar vruchteloos! Willem beloofde bedachtzamer te zullen zijn, maar ja wel! Bij het minste, dat voorkwam, was 't weer hetzelfde. Wat zijn vader zeide, ging het eene oor in en het andere weer uit. Kreeg hij al eens eene gevoelige les, zij was spoedig vergeten. Zelfs toen hij zich bij zekere gelegenheid zwaar aan het been verwond had door onvoorzichtig over een balk te loopen, bleef het bij het oude, hoewel hij weken lang te bed moest blijven en veel pijn leed.

Eens kwam Willems vader thuis. Hij vertelde een Savoyaard te hebben ontmoet, een aankomenden jongen, die hem om een reispenning had aangesproken en straks zou terugkomen.

„Wij zullen hem zijne geschiedenis eens laten vertellen,” zei Willems vader. „Hij spreekt onze taal wel wat moeilijk, maar wij zullen hem toch genoeg kunnen verstaan. Wat hij er mij van verhaalde, is nogal aardig.”

De Savoyaard verscheen. Willems vader liet hem eerst wat overgeschoten eten voorzetten, waarin hij met groeten smaak de tanden zette. In langen tijd had hij zulk een lekker maal niet gehad. Hij was op het oog een jaar of veertien oud; zijn gezicht was blanker dan men bij zijn veel in de open lucht zijn kon verwachten. Uit

het helderblauwe oog sprak een open karakter. Op zijn zeer zwaren bruinen haarbos stond een hoedje, wel niet nieuw meer, maar toch net en met smaak opgemaakt. Zijn blauw jaasje was kennelijk een gekregen stuk, niet voor zijn lijf gemaakt; het was hem te klein, zoodat het op de borst een gekleurd wollen hemd slechts voor een gedeelte bedekte. Eene bruine pantalon reikte hem tot aan de knieën. Van daar tot aan den voet waren de beenen bedekt met blauw en wit gestreepte kousen, waarover kruisbanden liepen, die van de lage schoenen, stevig van spijkers voorzien, naar de knieën liepen.

Willem wist dit alles evengoed als ik het u vertelde, want zijn oog was van den Savoyaard niet af geweest, zoolang als hij in de keuken had zitten eten. Ook Minaatje had den vreemden jongen goed opgenomen, en beiden kregen verlof, in den tuin te komen, waar de vreemde knaap aan het vertellen zou gaan.

„Hoe heet gij?” vroeg hem de kleine Mina.

„Giovanni,” was het antwoord.

„Mijne ouders,” zoo begon hij, „wonen hoog in het gebergte; het is heel moeilijk om er te komen. Ik heb veel broertjes en zusjes. De meesten zijn kleiner dan ik, maar ik heb eene zuster, die de oudste van ons allen is. Dan volgt een broer, die met vader werkt, en dan ik.”

„Wat werkt uw vader?” vroeg Willem. Zijne moeder bracht hem onder het oog, dat hij den Savoyaard wel

iets vragen mocht, maar hem niet in de rede vallen. Giovanni ging voort:

„In onze gebergten zijn ook open plekken. Als die naar het zuiden uitzien, vindt men er veel noteboomen. In den tijd, dat de noten rijp zijn, gaan vader en Battist, dat is mijn broer, die noten rapen en in zakken naar het dal dragen. Dat is een zeer zwaar werk, want zij maken de zakken zoo groot als zij ze dragen kunnen. Voor die noten krijgen zij dan wat geld, en als vader dan geld genoeg heeft opgedaan, koopt hij er het goed voor, waarvan moeder en Giulia kleeven voor ons maken. Ik ben ook wel eens mee geweest, om noten te helpen rapen; maar om zakken naar het dal te dragen, was ik nog te jong, zei vader.”

„En als het nu niet in den notentijd is?” vroeg Willems vader.

„Dan hebben vader en Battist altijd wat te doen. Nu moet onze hut na een storm eens wat hersteld worden, dan moet er hout worden gehakt om te stoken. En wij hebben ook geiten. Die moeten naar de weiden gebracht worden en weder op stal gehaald, en gemolken, en er moet kaas gemaakt worden. Ook hebben wij een stukje grond, dat naar het zuiden ligt. Maar op dat plekje staan geen noteboomen. Daar zaait vader, en dan groeit er haver, waar moeder brood van bakt, en boonen.”

„En aardappelen zeker,” sprak Willems vader.

„Neen, mijnheer,” antwoordde Giovanni. „Wij eten

haver, brood en kastanjes, die wij ook rapen; dat doen de kleintjes ook al; en verder kaas en noten. Als vader een berghaas vangt, dat is een lekkerbeetje! Drinken doen wij melk en ook water. O mijnheer, hier hebben de arme menschen het veel beter dan bij ons, want hier eten zij roggebrood, en in ons gebergte zijn er maar enkelen, die roggemeel in hun haverbrood kunnen mengen. — Maar mijnheer heeft mij niet verzocht onze levenswijze te vertellen. Ik vond het dan heel onaangenaam, nog geen zakken noten te mogen dragen.”

„Gingt gij niet school?” vroeg Willems moeder.

„Neen, mevrouw, dat was te ver en voor kinderen ook een te gevaarlijk bergpad. Ik zou dat nu wel kunnen begaan, want ik kan de moeilijkste plaatsen bereiken; en waar eene gems komen kan, kan ik het ook.”

„Hoe roekeloos!” zei Willems vader. „Uw leven zoo te wagen op die rotspunten.”

„Wij moeten wel,” ging Giovanni voort. „Wij kunnen niet anders, en daarom leeren wij het van jongs af. Maar gij moet niet denken, mijnheer, dat wij roekeloos of onbedachtzaam zijn. Wij zullen op geen vooruitstekend steentje steunen, zonder eerst goed te onderzoeken, of het goed vastzit en ons houden kan. Nooit gaan wij zonder een stok met een ijzeren haak er aan. Daarmede tasten en stampen en trekken wij, om ons zekerheid te geven, dat wij geen gevaar loopen, dat een afvallende steen ons in een afrond doet storten. En op de noteboomen is

het ook zoo. Kleine jongens zooals ik, die nog te klein zijn om zakken noten naar het dal te dragen, klimmen in de boomen om noten te plukken, maar dat geschiedt altijd met de grootste voorzichtigheid. Zie, mijnheer, het gebeurt wel eens, dat een tak zeer dik en stevig schijnt, dat men zeggen zou: er kunnen wel twee mannen op staan; maar dan heeft wel eens een vogel er een gaatje in gepikt, dat is door regen en sneeuw aan het rotten en dan kan men op den dikken tak niet vertrouwen.

„Zoo is een jongen van onzen buurman ellendig omgekomen. Hij wilde noten plukken van een dikken tak, die over eene groote diepte hing. De tak brak af en de arme Giacomo viel dood in de diepte. Mijn vader heeft mij, toen ik nog maar zoo klein was als die jongejuifrouw — hij wees op Minaatje — reeds medegenomen in het gebergte en in alles onderricht. Ik kan aan een tak zien, of hij mij dragen kan; ik kan aan de sneeuw zien, of ik er gerust over kan loopen; ik kan aan een steen voelen, of hij vastzit; ik kan aan het geruisch van eene rotspleet hooren, of ik er veilig door kan kruipen. En zoo met alles, wat in onze gebergten voorkomt. Als men daar niet voorzichtig is, loopt men groot gevaar het leven te verliezen. Maar als men ook thuis aan den haard bleef zitten, omdat op elken voetstap allerlei gevaren ons ontmoeten, zou men wel van honger kunnen omkomen. Wij bergbewoners leeren dan ook zoo behoedzaam te zijn, dat wij bij alles en altijd naar alle zijden rondzien en

altijd aan ons zelven vragen, wat er zou kunnen gebeuren en wat de gevolgen zouden kunnen zijn van hetgeen wij doen. Dat is ons zoo tot eene gewoonte geworden, dat ik mij niet kan begrijpen, hoe het mogelijk is, dat...."

Plotseling hield de arme jongen op; hij bedekte zijn aangezicht met zijne handen en weende bitter.

„Wat scheelt er aan?" vroeg Willem hem. Willem had met groote aandacht naar den Savoyaard geluisterd, vooral naar zijne laatste woorden. Hij begreep wel, dat hij best eene les kon nemen aan hetgeen die vreemde jongen zoo klakkeloos zeide; want het was juist zijn hoofdgebrek, te onbedachtzaam te handelen.

„Wat er aan scheelt, jonheer?" snikte Giovanni. „Dat zal uw papa u wel zeggen."

„Dat kan ik niet, voordat gij verhaald hebt, hoe gij hier in mijn tuin komt," zeide mijnheer vriendelijk.

„Ik ontmoette u op straat, mijnheer, en u zag er zoo goedig uit...."

Zoo sprak de Savoyaard stotterende en nog snikkende. Maar Willems vader viel hem in de rede en zeide:

„Zoo ver zijn wij nog niet; gij verliet uwe ouders, uwe bergen. Verhaal ons dat eerst."

„O ja. Ik kreeg grooten lust om, zooals vele jongens uit onze bergen doen, met eene marmot naar vreemde landen te gaan. Sommigen blijven weg, zoodat men nooit meer van hen hoort. Anderen komen terug, om te blijven of weer heen te gaan. Een broer van mijne moeder

heeft het ook gedaan en is thuis gekomen als een man, zoo rijk, dat hij drie koeien kon koopen. Hij was schoorsteenveger geweest, maar daar kan iedereen zoo maar niet aan komen. Dan moet men eerst veel hebben opgespaard, om stokken en bezems en touwen te koopen. De touwen kosten o! zooveel geld. En dan nog een pak! Maar men kan nooit weten. Vader vond het goed, maar moeder niet. Den avond voordat ik met vader naar het dal zou gaan, zat zij den heelen tijd te schreien. Ik zou bijna besloten hebben, niet te gaan; maar ik had er toch zooveel zin in. Ik had eene marmot gevangen en heerlijk tam gemaakt. Ik begreep, dat ik maar moest doorzetten, net als bij een moeilijk rotspunt, maar sliep toch dien laatsten nacht niet.

„Wat moeder mij zoo al zeide, eer ik wegging, heb ik goed onthouden; maar dat behoef ik daarom niet te zeggen. Toen wij naar het dal gingen, gaf vader mij nog menigen raad, hoe ik doen moest, als ik onder vreemde menschen kwam. Ook, dat ik, in een land komende, er mij terstond op moest toelagen, om een weinig in di⁹ taal te spreken, want dat de meeste menschen veel van hunne eigen taal houden en liever luisteren naar iemand, die in hunne taal spreekt, dan in zijne eigene. Zoo heb ik ook hier in Holland gedaan; ik ben hier al bijna twintig Zondagen. Dat weet ik ook nog, dat vader zei: Denk altijd, dat God u ziet; doe nooit iets, dat Hij niet zien mag; wat gij doet, denk aan wat er van komen kan,

en hebt gij dat bedacht, doe dan het goede en laat alles aan God over. Vader gaf mij in het dal nog een kostelijk geschenk, een leeren riem met een gesp voor het kooitje van mijne marmot. En zoo ben ik naar het dal gegaan en verder de wereld in. Mijn verlangen was naar Holland; ik had gehoord, dat daar alles zoo rijk was. Maar ik ben er doodarm geworden.

„Gisternamiddag kwam ik naar deze stad door een bosch. Het was warm en ik was moe, want ik had een langen weg afgelegd. Aan den voet van een boom zette ik mij in de schaduw neer, om wat uit te rusten en mijne marmot even uit de kooi te nemen: want daar was uitmuntend mos om er in te leggen, en dat vindt men overal niet. Ik was niet bang, dat het diertje zou wegloopen, want dat doet het nooit. Maar terwijl ik de kooi schoonmaakte en er mos in ging leggen, schoot een groote hond toe. Eer ik hem had kunnen verjagen of mijne marmot in veiligheid stellen, had die hond het arme diertje zoo vreeselijk gebeten, dat het na weinige ogenblikken stierf.

„Hoe lang ik naar mijne ongelukkige marmot heb zitten kijken, zonder iets te weten van al wat om mij gebeurde, weet ik niet, — maar toen ik een weinig bijkwam, was het volkomen donker geworden. Ik moet toen in slaap gevallen zijn, en ben eerst wakker geworden, toen de zon al heel hoog stond. De doode marmot was verdwenen. Mijn kastje verberg ik in het

struikgowas en ging half wezenloos de stad in. Gij, mijnheer, waart een van de eersten, die ik ontmoette. U zag er zoo goedig uit, en ik kon het niet meer uithouden, zonder aan iemand mijn leed te vertellen. Ik heb zooveel verdriet over het verlies van mijne marmot, want ik kan nu niets meer verdienen. Maar ik heb nog veel meer verdriet over mijne onbedachtzaamheid. Ik verwijt het mij, dat ik het arme dier uit de kooi nam. Ja, dat was, omdat het mos er in dat bosch zoo heerlijk uitzag. Maar ik had beter moeten rondzien. Ik had mijne marmot onder mijn jasje moeten nemen, dan had die hond het niet kunnen doodbijten. Ach! ik ben zoo ongelukkig!

Willems vader sprak den armen jongen moed in. Hij deed Giovanni opmerken, dat die hond zoo ineens scheen toegeschoten te zijn, dat het zijne schuld niet was en hij zich geene onbedachtzaamheid behoefde te verwijten. De jongen kon dit maar half gelooven; hij meende gedurig, dat het zijne schuld wel was.

Giovanni vroeg aan den vriendelijken heer, wat hij er van dacht: of hij met zijne opgespaarde penningen naar zijn vaderland zou kunnen terugkoeren. Hij had den moed, eene andere marmot tam te maken; een zijner grootste bezwaren was, dat het hem zooveel verdriet zou geven, als hij de leege kooi moest dragen. Ook daarom had hij haar in de struiken verborgen.

„Ik vrees, dat die reis moeilijk gaan zal,” oordeelde

Willems vader. „Maar men kan niet weten. Vertel mij eens, hoe groot uw schat wel is.”

Giovanni haalde een beursje voor den dag. Dat ging met veel moeite, want hij had het zoo kunstig tusschen de voering van zijn jasje verborgen, dat hij geen gevaar liep, het te verliezen. Willem en de kleine Mina keken er met verwondering naar, dat de vreemde jongen zijn jasje uitrok en zooveel had om te keeren en weder om te keeren en een paar bandjes los te maken — zij wisten niet wat er gebeuren zou.

De Savoyaard telde zijn geld uit; er was nauwelijks een paar gulden.

„Daar kunt gij, als gij onderweg niets verdient, onmogelijk mee in uwe bergen komen,” merkte de vriendelijke heer aan. „’t Is een klein sommetje!”

Giovanni hief zich, niet brutaal, maar toch met eenige fierheid overeind. Die heer moest niet denken, dat hij niet zuinig geweest was! „Ik heb het toch niet spaarzamer kunnen aanleggen,” verzekerde hij, „en vindt mijnheer het zoo weinig? Ik vind het veel. Zie eens, vier zilveren stukken!”

Hij toonde twee kwartjes en nog een paar zulke stukjes vreemde munt — een niet onbelangrijke schat in het oog van zoo’n armen jongen. Hij borg zijn geld weer in het beursje, knoopte het zorgvuldig dicht en verstak het in zijn blauw jasje, dat hij hoofdschuddend aantrok. Blijkbaar was de goede jongen bitter teleurgesteld.

Willems vader sprak hem moed in. „Mijn goede jongen,” zeide hij, „gij hebt geene schuld aan uw ongeluk. Daarom moed gehouden. Ik zou u wel durven raden, in het schoorsteenvegen uw bestaan te zoeken, als gij daar ten minste zin in hebt.”

„O zoo graag!” riep Giovanni uit. „Maar mijnheer zei zelf, dat ik zoo weinig heb. Het zal dan ook zeker niet genoeg zijn, om de gereedschappen te betalen. En ik zou zeker ook wel kostgeld vooruit moeten geven. Stokken en bezems gaat nog, maar de touwen! En dan nog een pak! Ach! er is niet aan te denken!”

„Dan zal ik u het geld voorschieten,” kreeg hij ten antwoord.

De arme Savoyaard kon geen woorden vinden, om voor die goedheid te danken. Willems vader hielp hem met geld en raad, Giovanni paste uitmuntend op en werd een vlijtig, eerlijk man.

En Willem? Zijn vader kon hem uit Giovanni’s voorbeeld meer dan ééne les geven, waardoor hij dan ook zijne onbedachtzaamheid gelukkig leerde overwinnen.

DE OUDE KLUIZENAAR.

Als men in Europa eene stad of een dorp ziet, kan men er altijd bij denken, dat er al heel lang menschen gewoond hebben. De oudste menschen praten er over hunne grootvaders, die vóór hen in dezelfde huizen woonden, en de stad of het dorp zijn altijd bekend geweest onder den naam, dien zij nu dragen.

In Amerika is dat geheel anders, en vijftig jaren geleden was het onderscheid nog grooter dan nu. Daar vindt men steden en dorpen, die als uit den grond schijnen op te komen, en in tien jaren tijds herkent de reiziger de streek niet meer, welke hij te voren doortrok; zoo is er alles veranderd.

Dat was ook het geval met een aardig dorp, Nieuwbrugge, niet ver van een groot bosch gelegen. Daar leefden nog oude lieden, die zich herinnerden, hoe een Duitsche landverhuizer er de eerste boomen omhakte, zich een houten huis bouwde en er een stuk land omheen ontgon en afpaalde.

De grond was vruchtbaar, en zoo waren er achtereen-

volgens ook andere bewoners — meestal uit de arbeidende klasse — komen wonen, die langzamerhand betere huizen bouwden, hetzij van hout of van steen; en nu stond er een welvarend dorpje van ongeveer veertig huizen, meestal met tuintjes, waarin rozen en andere bloemen bloeiden, zooals in het oude vaderland. De mannen bebouwden het land, de vrouwen behartigden de huishouding en de kinderen liepen in vroolijke troepjes hier en ginds, en niets was er, dat ons zou doen vermoeden, dat hier vijftig jaar geleden nog alles bosch en wildernis was.

De inwoners van Nieuwbrugge bezaten nog geene kerk; zij moesten anderhalf uur loopen naar de naaste stad, als zij ter kerk wilden gaan. Doch zij hadden eene school en een goeden schoolmeester, die veel van de wereld gezien had, en die verstandig en goed met de kinderen omging.

De school, waar jongens en meisjes gingen, stond op eene open plek aan het einde van het dorp; er behoorde een tuin bij en eene groote speelplaats; daar waren de jongens nog liever dan bij de les, hoewel zij veel van meester Boer hielden. Daar hadden zij in het speeluur allerlei spelletjes en maakten een leven van belang. De meisjes verzamelden zich gewoonlijk op een heuveltje achter het schoolgebouw en speelden daar bedaarder spelletjes. De jongens bemoeiden zich niet veel met haar, behalve wanneer zij de meisjes hoorden roepen: „De oude Poppel kooft zijn pot!” Dan kwamen de jongens

den heuvel opspringen, gingen er op hunne teenen staan, of klommen in de boomen. Aller oogen waren op het naburige bosch gericht, en als zij een dun rookkolommetje zagen opstijgen, ontstond er een algemeen geroep van: „De oude Poppel kooft zijn pot! De oude Poppel kooft zijn pot!”

Nu en dan ging een troepje van de wildste jongens, na schooltijd, naar den rand van het bosch, en van daar naar de eerste open plek, waar de hut van den ouden man stond, die, zonder dat iemand wist waarom, „de oude Poppel” werd genoemd.

Kinderen hebben er dikwijls een onbarmhartig genoege in, diegenen te plagen, die er het minst tegen kunnen. Zoo hadden ook de kinderen van Nieuwbrugge spoedig opgemerkt, dat „de kluisenaar uit het bosch”, zoo werd de oude man ook somtijds genoemd, geen kinderen verdragen kon, en dat hij dikwijls woedend werd, als zij hem te na kwamen; dat was reden genoeg, om er plezier in te hebben, hem te plagen.

Zoodra zij aan den opstijgenden rook zagen, dat hij thuis was, liepen zij er heen, kwamen zoo dicht bij de hut als zij konden, en begonnen dan te roepen:

„Wat kooft gij, oude Poppel? — Smaakt het lekker, oude Poppel?”

Als de oude man dan woedend de hut uitstormde en hen naliep, met een knuppel in de hand, vloog het geheele troepje weg, tot buiten het bosch, waar zij nog eens

begonnen te roepen: „Oude Poppel, je kunt ons niet krijgen!”

De ouders hielden niet van dat spel, want er liepen allerlei vreemde en akelige geruchten omtrent Poppel.

„Ik geloof, dat hij een moordenaar is,” zeide eene nijdige oude bes; „ik heb gehoord, dat hij een man heeft doodgeslagen, zijn lijk in het bosch gesleept en het daarginds bij zijne hut begraven: daarom durft hij er nooit uit te komen; hij is bang, dat het lijk gevonden zou worden.”

„Hij is nog zoo oud niet,” zeide de houthakker; „ik heb hem ééns in de verte gezien; naar zijn gang te oordeelen, zou ik hem voor een kras man houden. Ik zou u raden, er de kinderen niet meer heen te laten gaan: hij zou er niets in vinden, hen dood te slaan en hen achter zijn huis te begraven.”

Niemand had intusschen nog ooit gehoord, dat er een kind in den omtrek verdwenen was; alleen had de kleine Jan Willems, die met de groote jongens meegegaan was, en die niet zoo hard had kunnen loopen als de groteren, eens een slag met den knuppel op zijn hoofdje gekregen, waarvan hij eene vreeselijke buil had gehad; na dien tijd had de meester die tochten in het bosch verboden.

De meester was de eenige in het dorp, die ooit met den ouden Poppel gesproken had. Dat verhoogde nog het ontzag, dat de kinderen voor hem hadden; en hunne

ouders ook hadden er dikwijls den mond vol van, en ieder wilde weten, wie de geheimzinnige man eigenlijk was en van waar hij kwam. Doch dat kon de meester hun niet zeggen; hij zeide enkel, dat de oude man zoo kwaad niet was als hij scheen; hij was een onvriendelijk, droefgeestig mensch, die veel rampspoed had ondervonden en veel door anderen geleden had; maar hij was niet slecht en niet hardvochtig ook; hij had den meester zelf aangesproken, om hem te vragen, of hij den kleinen Jan erg bezeerd had.

De meester zeide uitdrukkelijk, dat de jongens den ouden man niet meer mochten lastig vallen; doch de jongens konden zich daar niet zoo gemakkelijk in schikken; en, wjl zij niet openlijk ongehoorzaam durfden zijn, zochten zij dikwijls naar een voorwendsel, om toch naar de hut van den ouden Poppel te gaan.

Het was Kersttijd, en de Kerstmis werd te Nieuwbrugge altijd vroolijk gevierd. De landverhuizers, die uit Engeland afkomstig waren, hadden op Kerstdag versch gebraden vleesch en een grooten pudding; en zij, die uit Duitschland gekomen waren, maakten een Kerstboom, met kleine geschenken en gekleurde kaarsjes er aan, evenals hunne moeders in Duitschland voor hen pachten te doen; zoodat het licht uit de huizen der Deutsche bewoners vroolijk door de vensters scheen.

Daar hadden de Hollandsche en de Engelsche kinderen ook wel plezier in; zij wilden even gaarne een Kerst-

boom hebben als hunne speelmakers, en daarom werd het al spoedig eene algemeene gewoonte in het dorp, en lang vóór Kerstmis waren de kinderhoofdjes van den aanstaanden Kerstboom vervuld.

Het was niet zoo heel gemakkelijk, er goede boomen voor te krijgen; want de denneboomen groeiden diep in het bosch; maar ieder deed zijn best, er een machtig te worden, en die den mooïsten boom had, was de baas.

In een huisje aan het einde van het dorp woonde eene vrouw, die weinig met de andere dorpsbewoners omging en zeer stil leefde. Hare eenige dochter, Elsje, was omstreeks dertien jaar oud; een lief, vroolijk meisje en op school algemeen bemind. De zoon van haar buurman, den rijken slager Broos, de wilde Hein, was een groot vriend van Elsje Hall. Zij had menige inktvlek uit zijn goed gemaakt en menige scheur in zijn buis gestopt, opdat hij geen knorren van zijne moeder krijgen zou; want Elsje was een knap en handig ding.

„Kom eens zien, Elsje,” zeide hij op zekeren dag tot zijn buurmeisje, „welk een mooien kerstboom vader voor mij uit de stad heeft meegebracht; hij staat in de kamer achter den winkel. Vader heeft hem gekocht,” voegde hij er eenigszins trotsch bij; „hij kon het heele bosch niet doorzoeken om er een te krijgen. — Wat voor boom krijgt gij?”

„Ik krijg er geen,” antwoordde Elsje, en deed haar best om het op opgeruimden toon te zeggen. „Mijne moeder

kan er geen uit het bosch halen, en om er een te koopen zijn zij te duur. Maar ik krijg toch lichtjes en presentjes,” voegde zij er vroolijk bij, „en dan ga ik het dorp maar eens doorwandelen, om al de mooie lichtjes door de vensters te zien.”

Het speet Hein, dat Elsje geen boom kreeg; maar hij wist er niets aan te doen; want, al had hij zoo edelmoedig willen zijn, om zijn eigen kerstboom aan Elsje te geven, hij wist toch wel, dat zijn vader het niet zou toestaan en al de jongens hem zouden uitlachen.

Maar eindelijk kreeg Hein een goeden inval; hij zelf vond dien namelijk goed, en hij kon het aanbreken van den dag nauwelijks afwachten, om er met de jongens op school over te spreken.

„Luistert eens,” zei hij; „overmorgen is het Kerstmis.” „Jongens!” riep Jacob van den schoenmaker, „daar vertelt Hein ons wat nieuws.”

„Nu, hoort maar,” hernam Hein, zonder zich aan de spotternij van Jakob te storen. „Ik geloof, dat wij allen een kerstboom hebben, behalve Elsje Hall; hare moeder kan er geen voor haar koopen.”

„Dat kan ik niet helpen,” antwoordde Jakob; „ik kan er haar geen bezorgen; de denneboomen groeien zoo ver weg.”

„Luistert!” hernam Hein weder; „het is niet koud vandaag; laat ons aan ouden Poppel gaan vragen, of hij ons den denneboom wil geven, die voor zijn huis staat, voor een kerstboom.”

Die stoutte voorslag wekte groote verbazing; daár scheenen de jongens geen moed toe te hebben.

„Hij is zoo kwaad niet als hij lijkt,” zei Hein; „al ziet hij er zoo woest uit; en al schreeuwt hij en loopt hij ons achterna, hij heeft ons nog nooit kwaad gedaan. Wie gaat er mee?”

„Ik, ik, ik!” klonk het van alle kanten; zij waren er allen bij, als het op een guttenstuk aankwam. Zelfs de meisjes kwamen er bij, en wilden mede. Zij werden aangenomen, en al het jonge volkje verheugde zich al bij voorraad in de grap.

„Gij moet óók meegaan,” zei Mina tot Elsje, „omdat gij den boom krijgt. En zie maar, het is mooi weer.”

„Ik zou wel graag willen,” antwoordde Elsje, die den geheimzinnigen man gaarne eens wilde zien; „maar moeder zou het niet willen hebben.”

„Wel, dan moet gij het niet vragen,” raadde Mina; „uwe moeder zal er niet aan denken, dat het van middag geen school is; als gij thuis komt, kunt gij haar vertellen, waar gij geweest zijt; dan zal zij zoo boos niet zijn.”

Elsje stemde toe, hoewel zij het eigenlijk niet goed vond. „Zeg er niets van tegen meester,” riepen de anderen; „hij zou het niet willen hebben, want hij is groote vrienden met ouden Poppel!”

Er werd dus in het geheim afgesproken, dat zij allen 's middags om twee uur bij elkander zouden komen,

om samen naar den ouden Poppel te gaan. De meesten waren bang, maar durfden er niet voor uitkomen; bovendien is een avontuurje wel ééns zoo prettig, als er gevaar aan verbonden is.

„Oude Poppel zal geweldig boos zijn,” zei Elsje.

„Hij zal ons geen kwaad doen,” antwoordde Hein; „wij kunnen harder loopen dan hij; er steekt volstrekt geen kwaad in; wij willen den man eenvoudig om den boom vragen, dien hij toch niet gebruikt.”

Allen stelden er zich een pletzier van voor, den geheimzinnigen kluisenaar in zijne woning op te zoeken; Elsje niet minder dan de anderen, hoewel zij dikwijls scherpsende door hare kameraadjes wijs Elsje genoemd werd. Zij trokken allen vroolijk het bosch in.

De hut van ouden Poppel stond een heel eind ver in het bosch, aan den rand van een hollen weg, op een heuvel. Zij zag er allesbehalve vroolijk uit, en nu, in het midden van den winter, was de groene denneboom voor de deur het eenige, dat er niet doodsch en akelig uitzag. De oude man zelf, die in zijne gehavende kleeren uit de vervallen hut kwam strompelen, was nog het akeligste van alles. Hij zag er uit, alsof hij nooit eenige vreugde in zijn leven gekend had; en als de kinderen niet zoo baldadig en gedachteloos waren geweest, zouden zij medelijden met den ouden man gehad hebben in plaats van hem te plagen.

Doch er was geen medelijden in de ziel van wilden

Hein, toen hij, aan het hoofd van de kleine bende, den heuvel naderde, waarop de gevreesde Poppel woonde. De zes kinderen, die het verzoek moesten doen, waren reeds gekozen; daaronder was ook Elsje, die beschroomd naar voren kwam en fluisterend vroeg: „Wat moet ik zeggen?”

„O, dat weet ik wel,” riep Hein moedig, doch hij sprong verschrikt achteruit, toen de oude man plotseling voor hem stond en driftig vroeg:

„Wat wilt gij hier, deugnieten?”

„Wij hopen, dat gij niet boos op ons zijn zult, mijnheer Poppel,” begon Hein; „wij wilden gaarne dien boom hebben, die voor uwe deur staat; gij hebt er toch niets aan.”

„Voor een kerstboom,” zei Elsje, en keek angstig op naar het toornige gelaat van den oude.

„Wij willen hem zelf wel omhakken, wij hebben eene bijl meegebracht,” riepen de achtersten, reeds gereed om te vluchten; want de oude man zwaalde met zijn stok en riep:

„Plagen van kinderen! Komt gij daar alweer aan, om mij uit te jouwen en te sarren? Wacht maar, ik zal u een boom hakken! De beenen breek ik u!” En de kinderen liepen wat zij loopen konden, en de driftige oude liep hen schreeuwende achterna. Zij waren in doodsangst en liepen als hazen; degenen, die zoo hard niet mee konden, gilden het uit, toen eindelijk een van allen omkeek en zegevierend riep: „Hij is gevallen! Dat heeft hij

er voor!” Daarop begon het geheele troepje te roepen: „Breek onze beenen nu maar, oude Poppel! Kom nu maar!” Elsje hoorde het leven en keek insgelijks om. „Ziet eens,” riep zij, „de oude man blijft op den grond liggen; misschien heeft hij een been gebroken; wij moeten hem helpen.”

„Dat kan hij denken!” riepen de jongens. „Hij zou ons doodslaan, als we bij hem kwamen. Laat hem maar liggen, hij zal wel weer opstaan!”

En allen sneiden het bosch uit. Enkelen zelfs waren er, die al loopende riepen: „Eigen schuld, oude Poppel! Breek nu onze beenen maar.” De meesten echter gingen met een onrustig geweten heen, want zij gevoelden wel, dat het niet goed was, den ouden man daar te laten liggen, doch zij waren te bang of te lomp om weer terug te gaan, en liepen mee.

Elsje alleen ging niet; dat kon zij niet, al was zij nog zoo bang voor den ouden man, die nu misschien nog veel boozer zou zijn.

Zij beefde als een riet, toen zij de plek naderde, waar de oude man op den grond lag. Het was waarlijk om medelijden te hebben, en in dat oogenblik zag hij er althans niets verschrikkelijk uit. De stok was hem uit de hand gevallen en hij bleef onbewegelijk liggen; hij was met zijn voorhoofd op een steen terechtgekomen, en het bloed vloeide langs zijn bleek gelaat en zijn grijzen, slordigen baard.

Elsje herinnerde zich terstond, dat een houthakker, die eens een grooten tak van een boom op zijn hoofd had gekregen, bij hare moeder ingebracht was, en dat deze het hoofd van dien man met koud water gebet en hem zoo weder bij zijn bewustzijn had gebracht. Zij liep dus schielijk naar de hut en ging er in, hoewel niet zonder heimelijke vrees, om naar water te zoeken.

De hut zag er van binnen al even ellendig uit als van buiten; men kon niet zien, of het eenige vertrek, dat er scheen te zijn, een stal, of eene keuken, of eene slaapkamer was; in een hoek stond een ezel vastgebonden, die nu en dan met den kluisenaar naar de stad ging; aan den eenen kant was eene ruime stookplaats en aan den anderen kant een eenvoudig bed.

Elsje zag geen water, doch wel een emmer; daarmede liep zij naar buiten, waar zij het murmelen eener beek hoorde; zij schepte er wat van het ijskoude water uit en wiesch het hoofd van den ouden man met haar zakdoek. Al hare vrees voor ouden Poppel verdween bij het akelige gevoel, dat hij misschien dood was, en toen hij de oogen eindelijk op sloeg en zich weder bewoog, was zij dankbaar en blijde.

De oude man scheen echter in het geheel niet in zijn schik te zijn, toen hij zijn bewustzijn weder kreeg.

„Wacht maar,” gronde hij, „als ik mijn stok heb, zal ik je wel beenen maken.”

Doch Elsje was nu heel dapper geworden en ant-

woorde: „Gij zoudt mij toch geen kwaad doen, dat weet ik wel; ga nu in huis, het is te koud hier.”

„Ja, het is koud,” mompelde hij; „ga naar huis, en laat mij maar aan mijn lot over.”

Doch Elsje begon dorre takjes in haar schortje te verzamelen, wijl zij in de hut geen brandstof had gezien.

„Ga heen en laat mijn hout liggen!” riep de oude.

„Op 't oogenblik,” antwoordde Elsje, en liep met haar schortje vol de hut in, en de oude Poppel liep haar grommende na.

Zoodra de oude man in de hut was, viel hij uitgeput op den varenzak neder, die zijn bed uitmaakte; zoodat Elsje volstrekt niet bang voor hem behoefde te zijn. Zij bracht de vonken op den haard bij elkander, legde er dunne takjes op, deed er een stukje papier bij en begon het vuur aan te blazen, zoodat het weldra vlamde.

Elsje was nauwelijks dertien jaar, doch hare moeder had haar al vroeg huishoudelijk werk leeren verrichten; zij was gaarne druk in de weer en thuis gewoon om hare zwakke moeder veel te hulp te komen.

„Ziezoo, nu zal het wel gauw warmer worden. — Zoudt gij dat ding niet aantrekken?” En zij bracht hem eene oude lange huisjas, die met watten was gevoerd.

Hij stiet haar terug en zeide, zonder boosheid, maar ook zonder eenige vriendelijkheid:

„Ik ben niet koud; ga maar naar huis.”

„Aanstands,” antwoordde zij vriendelijk. „Het water

is lauw; ik zal eerst het bloed wat afwassen. Is hier niet eene spons? — Niet? — Dan zal ik een puntje van mijn schort gebruiken."

De oude man moest wel zeer zwak zijn; want hij liet Elsie begaan, die met zachte hand het bloed begon af te wassen; doch nauwelijks kwam het lauwe water op de wond, of het bloed begon opnieuw te vloeien.

"Had ik maar spinrag," zei Elsie; "moeder zegt, dat is zoo goed om het bloed te stuiten." Daar behoefde zij in het onzindelijke vertrek niet lang naar te zoeken; want het spinrag hing overal als franje langs de wanden. Zij nam er een handvol van bij elkander, legde het op de wonde en stolpte het bloed.

"Nu zal ik heengaan," zeide zij vriendelijk, terwijl zij nog een takkenbos op het vuur wierp. "Gaat het nu beter? Doet uw hoofd nu minder pijn?"

"Neen," gromde hij, "ga maar heen."

Nu werd Elsie bedroefd; zij had toch op een enkel vriendelijk woord van den ouden man gehoopt. Zij keerde zich treurig om en ging naar de deur; doch toen zij, eer zij ging, nog eens omkeek en den ouden man daar zoo alleen zag liggen, kreeg zij zuik een medelijden met hem, dat zij nog eens naar hem toekwam en hem hare hand toestak.

"Arme man," zeide zij, "zijn de menschen zó slecht voor u geweest?"

Hij sprong zoo eensklaps op, dat Elsie verschrikt ach-

teruitweek, denkende dat hij haar slaan wilde; doch hij keek haar met doffe, weemoedige oogen aan, en vroeg op minder norschen toon: "Waarom, kind?"

"Wel," antwoordde zij, eenigszins aarzelend, "omdat gij zoo boos en onvriendelijk zijt. — En overmorgen is het Kerstmis en dan zijn alle menschen blij. Maar nu moet ik naar huis gaan, anders zou moeder ongerust worden. Goeden dag; als het zoo koud is, moet gij maar bij ons komen; wij zijn arm, maar wij hebben altijd eene warme kamer en... en... gij moet niet boos worden, maar als gij niet zoo kwaad waart, zouden de kinderen gaarne hout voor u sprokkelen."

"Neen, neen, kleintje; maar wacht even!" En hij haalde eene oude bruine doos uit een hoek te voorschijn en nam er iets uit. "Ziedaar, kind, dat is voor u!"

Elsie was nieuwsgierig, welken geheimzinnigen schat de oude man uit de doos te voorschijn zou halen, en was eenigszins teleurgesteld, toen hij er eenige klontjes uitnam, welke hij misschien jaren geleden voor het hoesten had gekocht. Maar zij was een welopgevoed kind en wist, dat men altijd vriendelijk voor eene welgemeende gift bedanken moet; zij zeide dus beleefd: "Dank u wel, mijnheer Poppel," en keek hem daarbij beschroomd aan, wijl zij volstrekt niet wist, of hij wel wezenlijk zoo heette.

De oude man werd echter niet boos; hij liet haar uit en keek haar nog lang na, toen zij den heuvel aftrippelde. Zijn gelaat stond daarbij niet zoo donker als het placht;

hij had voor het eerst sinds menig jaar weder eene daad van welwillendheid verricht, al was het maar het weg-schenken van een zak klontjes.

Het was zonnig winterweder, en de oude man stond voor zijne deur, en liet het licht vroolijk naar binnen schijnen. Het scheen bijna, alsof er in zijn bevroren hart insgelijks een zonnetje was doorgedrongen, dat er het ijs ontdoelde. Hij dacht aan dingen, welke hij jarenlang uit zijn geheugen gebannen had, en toen hij des avonds op zijn armoedig bed in slaap viel, scheen de volle maan hem vlak in het gelaat, en hij had wonderbare droomen.

Wat hij gedroomd had, wist hij niet; doch zijn slaap was kalm en zacht geweest, zooals in geen jaren. Toen hij ontwaakte, wierp de zon haar gouden en purperkleurig licht reeds op zijn leger, en toen hij opstond en naar buiten keek, was het hem, alsof de denneboom met één tak naar beneden naar zijne medemenschen wees, en met een anderen naar de heldere blauwe lucht.

Nu kwam er een mooi denkbeeld bij hem op; mooier nog dan dat van den wilden Hein, den slagerszoon, den vorigen dag; dat denkbeeld scheen hem zoo toe te lachen, dat hij den tijd bijna niet kon afwachten, eer hij het ten uitvoer brengen kon. Hij maakte een heider vuur aan, bereidde een smakelijker ontbijt dan hij gewoonlijk nam, voerde daarna den ezelt, en streelde het dier vriendelijk langs den nek; zoo iets was in geen langen tijd gebeurd.

"Wij gaan samen uit vandaag, jongen," zei de kluitzenaar; "en ge zult een goed voer hooi hebben, omdat het Kerstmis is."

Daarop haalde hij eene met bont gevoerde overjas uit eene oude, vermolmde kast. Niemand te Nieuwbrugge zou gedacht hebben, dat de oude Poppel zulk een pels bezat, en de kinderen zouden hem vast niet herkend hebben, zoo deftig zag hij er in uit.

Toen hij den ezelt gezadeld had, ging hij naar een hoek van de hut, nam eene losse plank uit den vloer en haalde er eene goed gevulde beurs onder uit, welke hij in zijn zak stak. Het was dus geen verzinzel wat de menschen vertelden van zijn begraven goud.

Het was jammer, dat de jongens van het dorp hem niet zien konden, toen hij den heuvel afreed, met een ledigen zak op den versleten zadel van den ezelt; maar zij zouden zich niet zoo licht in het bosch gewaagd hebben; want hun geweten beschuldigde hen, dat zij den ouden man bloedende in het bosch hadden laten liggen; zij hadden Elsie na dien tijd nog niet gezien en waren bang, dat de oude man dood zou zijn en zij van den moord beschuldigd zouden worden. Zij waren niets vroolijk, zelfs niet in het vooruitzicht van den kerstboom.

De oude man scheen intusschen al zijne grieven vergeten te hebben; hij reed met een opgeruimd gelaat naar de stad.

De ezelt scheen den weg te kennen. Het was de eenige

gang, dien hij ooit met zijn meester deed, een rit van nagenoeg twee uren. Doch de ezel was nog nooit met zijn baas in de stad zelve geweest; want de kluisenaar had altijd alles, wat hij noodig had, in een winkeltje in de voorstad gekocht.

Daar wilde de ezel, volgens gewoonte, stilstaan, maar zijn baas gaf hem een tikje en zei:

„Daar niet in, vandaag, Hans; vooruit, jongen!”

De ezel zette dus op een drafte zijn weg voort en reed de poort door. Den dag vóór Kerstmis had iedereen het in de stad te druk, om veel op den zonderlingen ruitert te letten.

De oude man keek naar alle winkels, totdat hij eindelijk voor een speelgoedwinkel kwam, die nu heerlijk voorzien was van alles, wat een kinderhart begeren kan.

De ezel bleef geduldig staan, terwijl de oude man met zijn zak in de hand in den winkel ging. De winkeldienden moesten bijna lachen om den ouden man, die er zoo wonderlijk uitzag in zijn pels; doch toen hij eene beurs met goudgeld voor den dag haalde, werden zij aanstands vol ijver om hem te bedienen. Zij lieten hem de mooiste poppen, en schapen met wollen vachten, en speelgoeddozen van allerlei soort, kippen in mandjes, keukentjes, winkeltjes, serviesjes, trommels zien, ja, te veel om op te noemen. Het was aardig om te zien, met welk een vergenoegd gelaat de oude man het eene stuk na het andere opnam en op zijde legde. De bediende

pakte alles zorgvuldig in, eer het in den zak ging. „Nu nog iets voor meisjes,” zei de oude Poppel; en dan weer: „nu nog wat voor jongens,” en zoo ging het maar voort; ballen, soldaten, zweepen, geweren, alles ging den zak in, die eindelijk zóó vol was, dat de ezel hem bijna niet dragen kon.

„Als gij weer iets noodig hebt, houden wij ons aanbevolen, mijnheer,” zei de winkelier beleefd, nadat alles betaald was. De oude man, die in geen langen tijd zulke beleefde woorden gehoord had, ging nu naar een banketwinkel en vulde er de wijde zakken van zijn pels met lekkernijen, en ging eindelijk naar een boekenwinkel, waar hij allerhande mooie prentenboekjes kocht.

Doch eindelijk waren de oude heer en zijn ezel zoo beladen, dat zij niet meer bergen konden; maar de ezel had goed voer gehad en stapte moedig met zijne vracht naar huis.

Dien nacht had de oude man de heerlijkste droomen: onder al de kinderen van het dorp kwam ook het Christus-kind, om een deel van het moois, dat hij gekocht had, en toen het weder naar den hemel steeg, hoorde hij een welluidend gezang, waarvan hij duidelijk de woorden hoorde van den schoonen engelenzang:

„Eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde; in de menschen een welbehagen.”

Toen de oude man 's morgens opstond, had hij het ontzettend druk; hij had nog nooit zooveel in orde te

maken gehad. De meester, de eenige man, dien hij in het dorp kende, was op zijn verzoek bij hem gekomen. Doch toen hij tot hem zeide:

„Meester, ik wou al het kleine volkje in het dorp een prettigen dag bezorgen, wilt gij mij helpen?” keek de meester hem aan, alsof hij vreesde, dat de man niet wel bij het hoofd geworden was.

„Ik weet zelf niet, hoe ik zoo veranderd ben,” hernam de oude man, „maar het is menig jaar geleden, sinds ik iemand plezier gedaan heb; als ik kinderen zag, heb ik hen toegesnauwd en weggejaagd, maar nu wil ik ze allen eene blijde Kerstmis geven, dan zullen ze niet bang meer voor mij zijn.”

„Maar . . . maar . . .” vroeg de verbaasde meester, terwijl hij al het speelgoed zag, „hebt gij een schat gevonden?”

„Neen,” antwoordde de oude man; „ik ben zoo arm niet als gij door mijne arnzalige levenswijze denken zoudt. Ik ben een ongelukkige oude man, die niemand meer in de wereld bezit; in lang heb ik, noch anderen, eenig genot van mijn geld gehad. Zoo is het niet altijd geweest, meester. Ver, ver hier vandaan, had ik eene mooie boerderij. Wjl ik vroeg mijne goede vrouw verloren had werd mijn eenig dochtertje mij zoo dierbaar, dat ik haar niets weigeren kon; ik deed in alles haar zin; daardoor werd mijne Johanna eigenzinnig, doch zij bleef de trots van mijn hart. Toen zij volwassen was, kwam er iemand in onze buurt wonen, die zeide, dat hij een graaf, of

zoo iets, was, en het duurde niet lang, of hij wilde mijne Johanna tot vrouw hebben. Ik was nooit zeer ingenomen met hem geweest; en ik weigerde mijn kind te geven aan iemand, die niet werkte, geen beroep had en dien ik niet kende. Maar Johanna moest en zou hem hebben; ik beloofde haar alles, wat zij maar wenschen kon; ik zeide haar, dat die man haar zeker ongelukkig zou maken; dat ik met haar wilde gaan wonen, waar zij maar wilde. Nooit heeft een vader zijn eigen kind zoo gesmeekt, om toch bij hem te blijven. Dien zelfden nacht liep zij weg en liet mij alleen; mij, haar vader, die zijn leven voor haar opgeofferd zou hebben. Toen werd mijn hart als van steen; ik begon alle menschen te haten, en als ik kinderen zag, werd ik woedend, want dan herinnerde ik mij, hoe mijne Johanna placht te spelen zooals zij, en hoe zij eens de wellust van mijn hart was geweest."

"En hebt gij nooit meer van uwe dochter gehoord?" vroeg de meester.

"Eens," antwoordde de oude man treurig. "Ik weet niet, of ik het gedroomd heb, dan of het werkelijk is gebeurd; maar in zekeren nacht werd er aan mijne deur geklopt, meer dan een jaar nadat mijn kind mij ontvlucht was. Toen ik opstond, zag ik eene bleeke vrouw, in den helderen maneschijn, met een kind in hare armen, en zij smeekte jammerlijk: „Vader, laat mij in!" Daarop werd ik buiten mij zelven van drift en riep uit: „Wilt

ooit; daarom wil ik den kinderen een genoeg doen, want mijn eigen kind of kleinkind zal ik nimmermeer gelukkig kunnen maken.

"Nu, wij zullen alles met elkander beschikken," zeide de meester, die een goedhartig man was, en wien het dikwijls speet, dat hij zelf zoo weinig te geven had.

Het was Kerstvacantie en toch stonden al de kinderen van Nieuwbrugge, groot en klein, voor de schooldeur, alsof zij verlangden om er in te komen. De kinderen van Nieuwbrugge hadden echter even gaarne vacantie als alle andere kinderen, en wat hen elkander zoo bij de schooldeur verdringen deed, was een vel wit papier, dat de meester op de deur geplakt en waarop hij met groote letters geschreven had:

"De kluisenaar in het bosch noodigt zijne vriendjes, de kinderen van Nieuwbrugge, om hem hedenmiddag te komen bezoeken, als de schoolklok luidt."

"Ik ga er niet heen!" riep Hein: „hij wil ons zeker doodslaan!"

"Of hij heeft een hond gekregen, dien hij op ons wil loslaten," zei Jakob.

"Ik geloof niet, dat hij ons kwaad wil doen," zei Elsie; „als moeder het hebben wil, ga ik er heen."

"Ik ook, ik ook!" riepen er eenigen, bij wie de nieuwsgierigheid grooter was dan de vrees.

"Gij kunt er gerust heengaan, kinderen," zei de meester, die juist zijn huis uitkwam. „Ik zal zelf met u mee-

ge nu terugkomen? Ik heb u gesmeekt mij niet te verlaten, en toch gingt ge heen; oogst nu wat gij gezaaid hebt!" En ik sloot het raam en ging weder te bed. Maar ik kon niet meer slapen; ik stond op en zocht om het geheele huis heen, maar er was geen spoor van eenig menschelijk wezen te zien. Den volgenden dag onderzocht ik bij al mijne burens, of zij eene vrouw met een kind hadden gezien; doch niemand had haar gezien; misschien is het een droom geweest. Van dien nacht af heb ik geen oogenblik rust meer gehad. Ik ging ver, ver weg en wilde geen mensch meer zien, en zoo nam ik deze eenzame hut, waar ik als een bedelaar heb geleefd en mijn geld heb gespaard. Nog dikwijls denk ik, dat ik dien nacht misschien niet gedroomd heb, en dat ik mijn kind teruggekregen zou hebben, als ik mijne deur niet voor haar gesloten had. Wat denkt gij er van, meester, zou het een droom geweest zijn?"

"Dat kan ik moeielijk zeggen," antwoordde de meester. „Uwe dochter heeft slecht gehandeld; maar gij zijt ook niet zonder schuld. Gij wildet plezier van haar hebben en dwongt haar niet tot gehoorzaamheid; een kind, dat men in alles toegeeft, wordt eigenninnig; vindt gij uwe dochter ooit terug, dan moogt ge wel met haar nederknien en bidden: Vader, vergeef ons onze schulden!"

"Dat heb ik dikwijls gedacht," zeide de oude man, „en sedert dat kleine meisje bij mij geweest is, meer dan

gaan, en ik sta er uw ouders voor in, dat u geen kwaad zal overkomen."

De ouders waren nochtans niet zoo heel gerust, toen de kinderen buiten adem naar huis kwamen loopen, om de zonderlinge uitnodiging te vertellen. Ondanks de geruststelling van den meester gaven zij slechts aarzeland hunne toestemming, om naar den ouden man te gaan, die nu, zooals zij dachten, krankzinnig was geworden; doch het kleine volkje was zoo uitgelaten van nieuwsgierigheid en verlangen, dat zij niet thuis te houden waren.

Elsje had hare moeder alles verteld, wat haar bij den ouden man wedervaren was; hare moeder was stil geworden na dat verhaal, doch gaf gaarne hare toestemming. „Wie weet," zeide zij, „of de oude man, die u toen al klontjes gegeven heeft, u nu niet iets beters geeft; want ik heb niets om u te geven, mijn kind."

Het was mooi weder; de zon scheen zoo helder, alsof het Paschen en geen Kerstmis was, toen al de kinderen, netjes en warm gekleed, met ongeduld op het luiden der klok stonden te wachten.

Van alle kanten kwam het kleine volkje bij elkander en nu ging het, in troepjes, of twee aan twee, met den meester voorop, het bosch in.

Toen zij aan den voet van den heuvel kwamen, liet de meester hen geregeld, drie aan drie, vooruitgaan en met kloppende harten klommen zij den heuvel op. Daar stond de oude Poppel, weder in zijne pelsjas, voor zijne

deur, bij den denneboom, dien de ondeugende kinderen hem twee dagen te voren kwamen afvragen.

Maar wat was dat een mooie boom! Niemand had ooit zoo iets gezien. Er waren geen kaarsjes aan, maar al het moois, dat er aan hing, blonk en schitterde in het zonnelicht.

De kinderen bleven onbeweeglijk van verbazing staan. Maar Hein, die altijd het eerst bij de hand was, nam zijne pet af, zwaalde haar in de lucht en riep vroolijk: „Lang leve de oude Poppel!” En „lang leve de oude Poppel!” klonk het nu met verschillende, grover en fijner kinderstemmetjes, door de lucht. Sommige meisjes zeiden er beleefd in zijn heer Poppel bij; maar daar lette hij niet op.

„Nu, meester,” begon hij, „gij zult het best weten, wat ieder het liefste heeft: wilt gij ieder wat van den boom geven, van ouden Poppel?”

De kinderen waren nu weer stil geworden en keken naar den wondervolven boom, denzelfden boom, die zoo somber voor de hut had gestaan en zijne takken als dreigend naar hen had uitgestrekt.

„Allen op eene rij!” beval de meester; „de jongens links, de meisjes rechts. Hein Broos en Elsje Hall, komt gij vooruit; gij zijt de oudsten en kunt mij helpen. Daarachter staan een paar mandjes, die ik van morgen hier gebracht heb; daar ligt ook een mes bij.”

Het was aardig om te zien, hoe de presentjes een voor een van den boom gesneden en uitgedeeld werden. Ieder

kind kreeg iets zoo veel mooiers dan het verwacht had, dat er geen de minste afgunst of ontevredenheid ontstond; het was alsof zij droomden! En zij, die thuis nog kleine broertjes of zusjes hadden, kregen bovendien nog iets voor dezen mede naar huis.

De oude man zat voor zijne hut en sloeg het gelukkige tooneeltje gade. Zijne oogen stonden vol tranen; hij had er geen geschreid, sedert zijne kleine Johanna om hem heen dartelde.

Dol van blijdschap wilden de meesten al naar huis loopen, om hunne schatten aan hunne ouders te laten zien. Doch Elsje bleef achter en ging naar den ouden man toe, om hem te bedanken. Toen de anderen dat zagen, keerden zij insgelijks terug, bedankten den ouden Poppel, en riepen nog eens: „Lang leve de kluisenaar van het bosch!” Want de meester had hun fluisterend gezegd, dat dat beleefder was dan „Oude Poppel”.

„Zoudt gij wel ooit gedacht hebben, dat hij zoo goed was?” vroeg een klein meisje aan haar speelmakkerij. „Proef dit eens; is het niet heerlijk!”

„Ik ga er gauw eens weer naar toe, om hout voor hem te sprokkelen,” zei een groote jongen, vol dankbaarheid. „Zie eens welk een bal; en dit prentenboek! Hoezee!”

„En welk een keurige pop heb ik,” riep kleine Anna, „zie dat jurkje eens!”

Zulk een vroolijk gesnap had het bosch nog nooit ge-

hoord als dien dag, toen de gelukkige kinderen huppelend en springend naar huis togen.

Het geheele dorp was nu vol dankbare verbazing over den ouden Poppel, die intusschen nog altijd voor zijne hut bleef zitten, met den meester en Elsje, die hem zoo aanstands niet alleen hadden willen laten.

„Kom, kind,” zeide de meester eindelijk, „nu moeten wij gaan; uwe moeder zal ongerust wezen, als gij niet spoedig thuis komt.”

„O, gij moet hier niet alleen blijven,” zeide Elsje tot den ouden man; het zal daar zoo koud zijn.”

„Ik voel mij niet zoo eenzaam meer als te voren,” antwoordde de oude man vriendelijk.

„Maar gij moest met mij meegaan,” hernam Elsje, „iedereen zal van u houden.”

„Niet iedereen,” antwoordde de oude man en schudde zijn hoofd.

„O, ja wel!” riep het kind, en terwijl zij hem nadenkend aankeek, vroeg zij: „Hebt gij nooit kinderen gehad?”

„Ja wel,” antwoordde hij, diep bedroefd. „Ik heb eene dochter gehad, en ik weet niet, of zij van kou of van gebrek gestorven is. Och, had ik haar de deur maar opengedaan!”

Diep getroffen over de droefheid van den grijsaard, leunde Elsje tegen den meester aan.

„Zie eens, kind,” zei deze; „daar komt uwe moeder aan! Zij is ongerust over u; ik had u vroeger naar huis moeten brengen.”

„Waar is mijn Elsje zoo lang gebleven? De andere kinderen zijn al lang thuis,” vroeg de moeder, den heuvel opkomende. Elsje sprong haar tegemoet, doch de bleeke vrouw bleef eensklaps onbeweeglijk staan, toen zij den grijsaard in zijne peelsjas voor zijne deur zag. „Wie is dat?” riep zij hevig ontsteld.

„O, dat is oude Poppel, moeder; de man, die ons altijd achternaliep, maar die nu zoo lief geworden is; kijk mijn werkdoosje eens!”

Doch de moeder keek niet eens naar Elsjes werkdoosje en het zijden doekje, dat zij gekregen had. Zij en de oude man staarden elkander aan, alsof zij betooverd waren, totdat beiden tegelijk uitriepen:

„O, vader! zijt gij het?” — „Johanna, Johanna, mijn kind; zijt gij het waarlijk?”

En zij lachten en schreiden en omhelsden elkander en Johanna vroeg: „O, vader, kunt gij mij alles vergeven?” En de vader riep: „O, mijn kind, gij zijt het dus wel geweest, en ik heb u weggejaagd?” Geen van beiden gaf acht op Elsje, of op den meester, totdat deze laatste uitriep: „De wegen des Heeren zijn wonderbaar!”

Nu was de oude man (die niet Poppel heette, maar Robert Hall) gemakkelijk te bewegen, om mede naar het dorp te gaan. Hoe armoedig het huisje van Elsjes moeder ook was, het was eene kostelijke woning in vergelijking van de hut des kluisenaars.

Elsje, die bijna dacht, dat zij droomde, toen zij hoorde

dat de oude Poppel haar grootvader was, maakte een goed vuur aan, waarover zij den theeketel hing. Hare moeder had haar geen kerstgeschenken kunnen koopen, maar zij had toch een klein kerstboompje gekregen, waarvan zij, wjl het inmiddels donker geworden was, de kaarsjes aanstak. Bij dat licht zat de oude man en vond er rust. Zijne dochter zat naast hem op Elsjes lage bankje en vertelde hem alles, wat zij geleden had, sedert zij haars vaders huis had verlaten.

„Gij hadt gelijk, vader; hij was een slecht mensch, die mij overgehaald had om mijn vader ongehoorzaam te zijn. Ik heb vele treurige dagen met hem doorgebracht. Twee jaren nadat ik u verlaten had, verliet hij mij en mijn kind en ging naar Californië; ik heb nooit meer van hem gehoord.”

„O, Johanna, waart gij het dan toch met uw kind, die dien nacht aan mijne deur kwaamt?”

„Ja; ik wilde opstaan en tot mijn vader gaan, en hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en tegen u! Toen gij mij wegzondt, beschouwde ik dat als eene goddelijke straf. Ik zou gaarne gestorven zijn, als mijn kindje mij niet met zulke heldere oogjes had aangekeken en hare handjes niet zoo liefkoozend naar mij had uitgestrekt. Zoo zwierf ik ellendig rond, totdat ik aan eene boerenwoning kwam, waar men mij in dienst nam en vergunde mijn kind bij mij te houden. Ik werkte trouw; ik wilde aan mijn kind goedmaken wat ik jegens

Het was eene vroege lente dat jaar, en niemand zou het huisje van Elsjes moeder herkend hebben, toen de eerste rozen bloeiden in den tuin, zoo deftig was het geworden met zijne witte muren en groene blinden en rood pannendak. Er was eene kamer bijgebouwd voor grootvader en een stal voor den ezel.

Doch de oude Poppel was evenmin te herkennen, toen hij als de heer Hall niet meer in de oude pelajas (waar aan zijne dochter hem herkend had), maar netjes en fatsoenlijk gekleed, op de zonnige bank voor de deur zat en den voorbijgangers vriendelijk goeden dag knikte.

„De oude man is wel tien jaar jonger geworden!” riep een van de jongens, die hem zag. „Wat zegt gij, tien? neen twintig!” riep wilde Hein van den slager, die groote vrienden met den ouden man geworden was; „niemand zou hem meer kennen, zoo flink en netjes ziet hij er uit.”

„Hooft gij dat?” vroeg de meester lachende, die de huisvriend van den heer Hall geworden was; „is dat niet een mooi compliment?”

„Mijne Johanna is er ook niet ouder op geworden,” zei de grootvader vergenoegd, terwijl de welgekleede vrouw met opgeruimd gelaat het theegoed wegruimde. „Als ik het voorkomen kan, zal zij er nimmermeer ongelukkig uitzien.”

Zijne dochter knikte hem vriendelijk toe en zeide toen eenigszins ongerust: „Wat blijft Elsje lang weg!”

Doch in hetzelfde oogenblik kwam het kind met

mijn vader misdreven had en wilde haar opvoeden in gehoorzaamheid en de vreeze des Heeren; en Goddank, Elsje is een lief en volzaam kind geworden. Ik heb dikwijls naar mijn vader onderzocht in dien tijd; maar uw huis en uwe boerderij waren verkocht en niemand wist wat er van u geworden was. Toen ik genoeg oververdiend had om eene kleine huishouding in te richten, ben ik hier gaan wonen; het was mijn wensch altijd geweest, een eigen thuis te hebben met mijn kind. Hier hebben wij een kalm leven gehad en door ons werk in ons eigen onderhoud voorzien; maar ik had nooit durven hopen, dat ik ooit mijn lieven vader terug zou vinden! En wat hebben wij lang in elkanders nabijheid gewoond zonder het te weten!”

Daarop vertelde de oude man van het lange, treurige, eenzame leven, dat hij geleid had; en toen beiden hun hart hadden uitgestort, bleven zij stil en rustig bij elkander zitten met Elsje tusschen hen in; en alles ademde vrede en verzoening.

De meester was ongemerkt heengegaan. Hij had een paar jongens en meisjes gehaald, die den ouden Poppel gaarne een dienst bewijzen wilden. Het kerstboompje was sinds lang uitgebrand en slechts het volle maanlicht viel in het vertrekje, toen het kerstlied, door heldere kinderstemmen gezongen, buiten door de vensters klonk:

„Eere zij God in de hooge hemelen, vrede op aarde; in de menschen een welbehagen.”

lachende oogen, gloeiende wang en verwarde haren de kamer instormen.

„Hij is gevonden, grootvader,” riep zij vroolijk. „Al de jongens zijn mee gaan zoeken, toen zij hoorden, dat de ezel weggevoerd was. En waar denkt gij, dat zij hem gevonden hebben? — Op den heuvel, bij uw oude krotje. Zij wilden er hem een zomerhuisje maken, omdat hij er aan gehecht was, zeiden zij.”

„Gij moogt mijne oude hut niet beleedigen,” zei de heer Hall schertsende.

„O, grootvader, wat woondet gij daar toch akelig!” riep Elsje.

„Dat is waar, kind; ik was een ongelukkige oude brompot daar, totdat er op een moedigen dag eene moedige kleine meid bij mij kwam, die de ijskorst om mijn hart deed smelten en den nevel voor mijne oogen verdreef. O, kind, gij waart de goede engel, die ons bij elkander bracht.”

„Het was het Christus-kindje, grootvader!” zei Elsje, beschaamd lachende, om den lof van zich af te weren, en sloeg liefdevol hare armen om den hals van den ouden man.

HET KLEINE, DOMME ROOSJE.

Roosje dwaalde heel alleen door huis. „Wat zal ik toch doen?” vroeg het kleine meisje, maar niemand gaf haar antwoord op die vraag; want hare moeder, die anders altijd iets goeds wist te verzinnen, lag ziek te bed en kon zich dus niet met haar kind bemoeien.

„Dat was allesbehalve prettig voor Roosje, en ze had een oogenblik lust om te schreien; doch gelukkig bedacht zij nog bijtijds, dat schreien zoo heel kinderachtig en laf is, en dus besloot zij liever zelve te bedenken, wat zij zou uitvoeren.

Ze keek de kamer eens rond. Daar op den schoorsteenmantel stond een doosje met kleine ronde zilveren balletjes. Het waren de pillen van mama. De dokter had gezegd, dat mama wel beter zou worden, als zij die pillen innam; maar dat was niet gebeurd, want mama was nu nog veel zieker dan eerst.

„Misschien,” zeide Roosje, „heeft mama wel niet genoeg pillen genomen,” en terwijl ze hierover dacht en dacht en de pilletjes bekeek en heen en weer in de doos liet rollen, besloot zij, er zelve eens wat van in te nemen. „Dan word ik stellig niet ziek,” meende zij, en slokte eerst een, en toen nog een, en weer een, en weer een door. Dat waren er dus al vier. Misschien zou zij de doos wel leeg gebruikt hebben, maar de laatste pil brak doormidden in haar mondje en bah!... hoe bitter was dat.

Roosje moest hoesten en de tranen kwamen er haar bijna van in de keel.

„Neen,” sprak Roosje, „ik heb er genoeg van,” en ze zette spoedig de doos weer weg.

Maar wat nu? Het was zoo erg bitter in haar keel en mond.

„Eigenlijk,” dacht Roosje, „is het toch misschien niet goed om pillen op te slikken, als mama en de dokter het niet hebben gezegd,” en ze nam zich stellig voor, om nooit weer stilletjes pillen in te nemen.

En daar had ze groot gelijk aan; maar dat had zij vroeger moeten bedenken, want 's avonds werd ze zoo benauwd, dat de dokter er bij te pas moest komen.

„Wat heeft dat kind toch gegeten?” vroeg de dokter. Niemand wist het.

„Ik heb vier pilletjes gegeten,” zeide Roosje.

„Gelukkig, dat ge er niet meer van hebt ingenomen,”

sprak de dokter, en vertelde eene heel akelige geschiedenis van een kind, dat ook stilletjes pillen innam en er dood door ging.

Hè, Roosje vond het heel naar, en was maar blij, toen ze den volgenden morgen gezond en frisch wakker werd.

Hare arme mama was nog ziek en Roosje moest dus alweer zelve bedenken, wat zij zou doen. Zij dwaalde met hare pop Virginie het huis door en verveelde zich. Daar zag zij de deur van papa's atelier openstaan. Haar papa was een groot schilder en Roosje mocht graag eens naar papa's werk kijken.

„Dat ze echter nergens aan mocht komen, nu, dat spreekt wel vanzelf. Daar dacht Roosje echter nu niet aan. Met Virginie in den arm ging zij zitten op papa's stoel en zeide:

„Dat is een mooi portret; maar het is jammer, dat papa vergeten heeft, dien mijnheer knevels te maken. Het is een officier en alle officieren hebben knevels.”

„Heb jij wel ooit een officier gezien zonder knevels?” vroeg zij aan Virginie, doch de pop gaf geen antwoord.

„Neen,” sprak Roosje, „dat dacht ik wel. Gij hebt er ook nooit een gezien en dus zullen wij eens spoedig een paar flinke knevels op het portret schilderen. Dat is gemakkelijk genoeg te doen,” en in minder dan tien tellen had Roosje de pop op een stoel neergezet en was zij

bezig, om met een penseel in donkerblauwe verf gedoopt een paar groote knevels op het portret te smeren.

„Zie zoo, dat staat goed,” vond ze; en daar ze nu toch bezig was, kwam ze op den inval, om meteen den hond, die juist binnenkwam, ook een gekleurde baard te geven. Medor bleef geduldig staan; maar toen Roosje niet alleen de haren van zijn baard kleurde, maar ook met de verf in zijne oogen kwam, vond hij, dat ze de grap wat te ver dreef, en sprong blazende, proestende en blaaffende weg, en wel met zoo veel geweld, dat Roosje eene groote vlek verf op hare jurk kreeg.

„Hè, wat ben jij een vervelend, ongeduldig en lompe dier,” riep zij Medor na; maar het hondje stoorde zich niet aan „de kleine vrouw”. Hij liep ver weg, en zocht een rustig plekje uit, om zichzelf weer schoon te maken.

„Dat ziet er leelijk uit,” dacht Roosje, hare witte jurk bekijkende.

Gelukkig, daar stond eene kan met water en Roosje kon dus spoedig de vlek uitwassen, zooals zij dacht. Maar, helaas! hoe natter zij de jurk maakte, hoe grooter de vlek scheen te worden. „Het zal maar het best zijn, straks eene schoone aan te doen,” dacht Roosje en liet de natte en bevleete jurk maar verder blijven.

Want — zij vond alweer nieuw werk, kijk eens: op papa's hoed, die daar hing, was een vlekje en, nu Roosje toch spons en water had, kon zij best dien hoed wat opknappen. Zoo gedacht, zoo gedaan.

Het was een lichtgrijze hoed en, om de waarheid te zeggen, werd hij erg vuil, nu Roosje er met dat vuile water op ging wrtjven; maar zijzelf scheen dat niet te vinden en wreef net zoo lang, tot het haar verveelde. Toen deelde zij Virginie mede, dat de hoed klaar was, en bedacht alweer iets nieuws.

Ja, ja, dit kleine meisje had bedenkzels genoeg. Jammer, dat het altijd zulke domme bedenkseltjes waren, en dat zij zooveel bedierf, wat moeilijk weer in orde te brengen was.

Wat zij nu bedacht, was dit. Zij had wel eens gezien, hoe mama de pendule opwond in het salon. „Mama is ziek en kan dus niet voor de pendule zorgen,” merkte Roosje aan; en daar zij vond dat opwinden geen kunst was, besloot zij, dat eens te doen. Zij stak den sleutel in een der gaatjes, die zij zag, en draaide zoo hard zij kon.

„Men kan toch alles, als men het maar probeert,” sprak zij zeer voldaan, maar daar opeens — daar ging het — Roosje schrikte er van — heel hard, r-r-r-r-r-r-r-r-r, binnen in de pendule, en toen werd alles stil.

‘t Was een heel vreemd geval. Als mama de pendule opwond, ging het nooit zoo.

Roosje vreesde, dat er iets in de war was, sprong spoedig van den stoel af en verliet het salon.

Misschien was het beter geweest, als zij maar niet aan de pendule had geraakt.

Zij zuchtte eens en vroeg weer: „wat zal ik nu doen?” maar zij kreeg alweer geen antwoord.

Het huis weer doorlopende, zag Roosje de sjaal van hare mama op een stoel hangen, en dicht daarbij op de tafel lag eene schaar. Nu had Roosje dikwijls gehoord, dat mama zeide: „eigenlijk zijn die sjaals lastige dingen, want gedurig slepen ze, en dan zijn het slechts bezems voor trappen en straat.”

„Als ik er eens een stuk afknippte,” bepeinsde Roosje, „dat zou heel gemakkelijk zijn voor mama.”

En het kleine meisje vond dit zoo'n allerverstandigsten inval, dat ze dadelijk aan het werk begon.

Virginie keek er in alle stilte naar; misschien dacht de pop wel, dat Roosje een heel dom en stout kindje was. Maar Roosje zeelve vond het zeer verstandig, om op deze manier eene zwaarigheid op te lossen, want: „zie eens,” zeide zij tegen Virginie, „wat het aardigste is van het geheele geval: nu houd ik nog een lap over, waar mama toch niets mee kan doen en waar best eene poppejurk en een poppementel van gemaakt kan worden.”

Ja, waarlijk! het was een heele lap, dien Roosje nu in de hand hield; maar de arme sjaal was ook glad bedorven. En als mama weer beter is en ziet wat haar dochtertje heeft gedaan, is het wel te vreezen, dat zij allesbehalve verrast zal zijn.

Roosje was echter zeer voldaan over haar werk en beloofde aan Virginie, dat zij haar dadelijk mooi zou

maken met den lap; het zou gelukkig zijn geweest, als ze dat plan maar volvoerd had. Ongelukkig kwam ze alweer op een ander denkbeeld. Zij hoorde, dat mama een warm bad moest hebben, en plotseling zag zij, dat Virginie ook ziek was.

„Wie weet,” dacht Roosje, „of een warm bad haar ook geen goed zal doen.” En daar Roosje niets hield van treuzelen, als het er op aankwam om een nieuw bedenkseltje uit te voeren, had zij ook nauwelijks de klucht van het warme bad bedacht, of daar was Virginie uitgekleeft en werd zij ondergedompeld in het kokende water, dat Roosje uit den theeketel gegoten had in de groote spoelkom.

„Dat zal je goed doen, mijn kindje,” verzekerde Roosje en ging op een stoeltje dicht bij het bad zitten kijken. Zij gaf Virginie den raad, om zich stilletjes te houden, en de pop verroerde zich dan ook niet.

„Wou je er nu weer uit?” vroeg Roosje, toen het haar begon te vervelen, en ze nam Virginie bij het hoofd beet, terwijl zij haar zoo in de hoogte hield.

Wat een rare vertooring was me dat! Roosje wist letterlijk niet, wat ze zag, of wat ze denken moest van Virginie's beenen en armen en buik en rug. Alles zag er niet alleen nat, maar zoo vreemd uit, dat de moeder haar eigen kind letterlijk niet herkende.

En dit is wel te begrijpen, want van de arme Virginie was niets meer goed in orde dan het porseleinen kopje.

Het was een katoenen popje, opgevuld met watten en wollen pluizjes, en door het water was al het opvulsel ineengeschrompeld.

„Het bad heeft haar geen goed gedaan,” dacht Roosje, en stopte de heele Virginie onder de canapé; want eigenlijk wist zij niet heel goed, wat ze met dat zonderlinge gedrochtje zou aanvangen.

„Die arme Virginie,” zeide Roosje, en ze droogde hare handen af aan haar jurkje, en rilde eventjes, toen ze er aan dacht, hoe akelig de pop er had uitgezien.

„Ik wou, dat ik haar niet gebaad had,” wenschte zij en begreep dat poppen niet tegen een bad kunnen. „Baden is goed voor menschen en kinderen en...”

Neen maar, wat een gelukkige inval! Daar viel Roosjes oog op de goudvischkom, en ze liet er op volgen: „en voor visschen, want visschen baden hun geheele leven.”

En ze keek naar de vischjes en vroeg: „Zeg, vindt jullie het niet erg vervelend, om altijd maar in dat ijskoude water rond te spartelen?”

Geen antwoord.

„Zou het niet veel aardiger zijn, eens een warm bad te nemen?” vroeg Roosje weer, en ze keek naar het water, dat nog stond te koken.

De vischjes zwegen, zooals visschen gewoon zijn te doen; maar Roosje kon hen wel verstaan, meende zij. Zij had lust, eens wat warm water in hunne kom te

gieten, en dus begreep zij, dat de goudvischjes er ook lust in hadden.

„Het warme bad is prettig,” vertelde zij, „en al heeft het Virginie geen goed gedaan, dat kwam omdat zij niet zwemmen kon. Met de visschen is het een heel ander geval.”

Het duurde na deze overdenking niet lang, of het kokende water werd in de kom gegoten. Dat was een genot voor Roosje, want ze zag duidelijk hoe prettig de goudvisschen het vonden. Ze zwommen en zwommen hoe langer hoe harder, totdat... ze op eens alle te gelijk stil bleven liggen en, hoe zonderling, met de ruggen naar boven.

„Wat scheelt er toch aan?” vroeg Roosje, en nam een der vischjes in hare hand.

Er was geen twijfel aan, het arme beestje was dood. Het was gekookt.

De tranen sprongen Roosje in de oogen.

„Het is mijn schuld. Het water was te heet,” snikte zij, maar al hare tranen konden het kwaad niet meer herstellen. „O, o, wat ben ik toch ongelukkig,” klaagde Roosje. „Ik weet niet wat ik doen zal, en ik doe niets dan stoutigheden,” en schreiende sloop zij weer van de eene kamer naar de andere, maar nergens vond zij veel heil. Eindelijk kwam zij bij de kamer harer moeder. De deur stond open en Roosje stak stiltejes haar hoofdje naar binnen.

Wat had Roosje een spijt, toen mama haar dat alles vertelde! „O, kon ik nog maar eens dezen geheelen morgen overmaken!” riep zij uit; maar dergelijke wenschen helpen niet.

Wat eens gezegd en gedaan is, blijft gezegd en gedaan.

Daarom is het van belang, om het kleine spreekwoord:

„Bezint,
Eer gij begint,”

goed te onthouden, want:

„Eerst gedaan en dan bedacht,
Heeft slijd in 't verdriet gebracht.”

Had Roosje maar bedacht! dan zou ze nu geen verdriet hebben, en dan had hare mama niet met zoo'n bedroefd gezicht behoeven te zeggen: „wel, Roosje, wat valt het mij tegen, dat ik je zoo weinig kan vertrouwen.”

„En u weet nog niet eens alles,” zeide Roosje, en nu kwam nog het verhaal van die arme Virginie. Hoe slap en akelig ze was geworden, en hoe er niets meer goed was gebleven dan het hoofd.

„Hoe is het mogelijk, om zoo stout te zijn,” dacht de moeder; maar toen zij hoorde, wat Roosje met die

Wat een verrassing! Mama lag niet meer te bed, maar zat op de canapé en zeide: „dag, Roosje!”

„Ja maar...” begon Roosje en mama zag wel, dat er tranen in de oogen waren, en vroeg: „Wat is het, kindje-lief?”

„Ik verveelde mij zoo erg en toen heb ik allerlei dingen gedaan, die ik niet doen mocht,” zeide zij.

Mama dacht waarschijnlijk, dat het wel niet zoo heel erg zou zijn, en liet Roosje alles vertellen; maar wat werd die goede moeder verschrikt, toen zij alles wist.

Het was dan ook lang geene kleinigheid. Denkt eens na: papa's werk bedorven; want al kon de blauwe verf weer van het portret worden afgenomen, het kostte toch heel wat tijd en moeite, om de schilderij weer goed in orde te maken.

Hare eigen jurk vol vlekken en papa's grijze vilten hoed onbruikbaar gemaakt; de veer der pendule kapot, en wat nog wel het ergste was: de sjaal van mama, een prachtig mooi kunstwerk, geheel vernield.

Zoo'n sjaal wordt in Perzië gemaakt, en vele menschen zijn er maandenlang over bezig, om die zoo kunstig en met zoovele kleuren te weven. Zij kost dus natuurlijk ook heel veel geld, en lang niet ieder kan zoo'n mooie en warme sjaal koopen.

Roosjes mama was er dan ook altijd heel netjes en voorzichtig mee.

lieve goudvischjes had gedaan, kwamen ook haar de tranen in de oogen.

„Wat zullen die beestjes een pijn gehad hebben in dat kokende water!” zeide zij.

„Wie heeft pijn?” vroeg de vader, die juist binnenkwam.

Mama vertelde hem alles, wat zij gehoord had, en natuurlijk was papa ook zeer ontevreden over zijn kind.

„Het spijt mij erg,” begon Roosje.

„Ja, het spijt mij nog veel meer. Ik schaam er mij over, dat mijn kind zoo dom en stout kan zijn, en,” voegde papa er bij, „hoe ongaarne ik ook straf, ditmaal zal ik je eene erge straf geven.”

„Wat dan?” vroeg Roosje, doch papa gaf haar geen antwoord op die vraag.

Eenige dagen later werd Roosje geroepen op het atelier van haar vader en, toen zij daar was, sprak papa: „Roosje, bekijk die teekeningen eens, die daar op tafel liggen,” en hij wees naar eene kleine portefeuille.

Roosje strikte de bandjes los en keek.

En wat denkt gij, dat zij zag?

Kan niemand het raden? Dan zal ik het vertellen: haar vader had teekeningen gemaakt van alles, wat zij gedaan had, en onder ieder plaatje stond bovendien nog te lezen, hoe dat kleine, domme Roosje niet alleen vertrouwd kon worden.

„Een mooi boekje? Vindt ge niet Roosje?” vroeg de

vader eindelijk, toen Roosje al de prentjes in stilte had bekeken.

Roosje zei niet ja. Zij vond het allesbehalve mooi, dat nu voortaan ieder zou weten, wat zij had gedaan; want haar vader vertelde er bij, dat hij dit boekje wilde laten drukken.

„Dan kunnen andere kinderen er uit leeren, hoe ze niet moeten doen,” sprak papa. „Maar,” voegde hij er bij, „het zou mij meer plezier doen, als anderen van mijn dochtertje konden afzien, hoe een verstandig kindje handelt.”

„Ik beloof het u; ik zal toonen, dat men mij vertrouwen kan,” riep Roosje uit, „maar laat dan niemand dit boek zien,” vroeg zij.

Daar wilde haar vader echter niet van hooren. Het boek werd keurig netjes uitgegeven te Parijs en er werden honderden exemplaren van gedrukt.

De meeste kinderen, die het lazen, wisten echter niet, dat het eene ware gebeurtenis was; en daar er zoovele Roosjes op de wereld zijn, kon niemand weten, welk Roosje bedoeld werd.

Maar zijzelve wist het heel goed en, als hare vriendinnetjes bij haar op visite kwamen, en vroegen om hare boekjes te mogen zien, haalde zij ze alle te voorschijn op één na.

Eens echter vroeg een nichtje: „En wat is dat voor een boek, Roosje?”

Roosje keek naar hare mama, die juist in de kamer was. Zij hoopte, dat deze haar zou helpen; maar mama deed net, alsof ze de vraag niet hoorde.

„Wat zal ik antwoorden?” dacht Roosje, terwijl Caroline het boek inmiddels opende en uitriep: „Hoe mooi! Kijk eens, wat een massa prentjes! Het is stellig heel aardig, niet waar? Willen wij het samen bekijken, Roosje?”

En Caroline, die nogal voortvarend was, ging op een laag stoeltje zitten, trok haar nichtje naast zich, gaf haar het boek mede in de hand en begon toen overluid te lezen.

Zij hield niet op, vóór het verhaal uit was; maar wel wachtte zij telkens bij ieder plaatje, om dat op haar gemak te bekijken, en om er dan lachend bij uit te roepen: „Hoe is het mogelijk? Hoe kon dat kind zoo dom doen!”

En eindelijk telde ze op hare vingers op: pillen innemen, papa's portretten bekniveelen, jurken en hoeden vol vlekken maken, pendules breken, sjaals verknippen, poppen baden, arme, lieve goudvischjes koken... o, o, wat een akelig slecht kind moet die Roosje niet zijn!

Roosje zweeg. Zij wist niet, wat zij er op zou antwoorden; maar gelukkig kwam hare moeder haar te hulp door aan Caroline te vertellen: „dit is de geschiedenis van een dom kind, dat vroeger

leefde, maar dat nu sinds lang veranderd is in eene flinke, verstandige meid,” en de moeder gaf Roosje een kus.

„Daar ben ik blij om,” zeide Caroline, en toen bekeken Roosje en haar nichtje samen de prentjes nog eens, en begrepen geen van beiden, hoe iemand ooit zoo dom had kunnen zijn.